

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота бакалавра

**на тему: «СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄС У
ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ»**

Виконала:
студент 4 курсу, групи УЛМ-41
спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародна логістика
і митна справа»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Керівник:

Волков В.О.

к.геогр.н., доц. Ханова О. В.

Рецензент:

Харків – 2024

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма – «Міжнародна логістика і митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
міжнародних
економічних відносин
імені Артура Голікова
Іван МАРЧЕНКО

«____» _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Волкову Владиславу Олександровичу

1. Тема роботи

Співробітництво України та ЄС у транспортно-логістичній галузі

керівник роботи к.геогр.н., доц. Ханова О.В.,

затверджені наказом по університету від «24» січня 2024 р. № 4002-5/163

2. Строк подання студентом роботи 31.05.2024 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити

визначити місце транспортно-логістичного співробітництва в системі міжнародних економічних відносин; дослідити інституційні передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері; проаналізувати особливості розвитку транспортної інфраструктури країн ЄС та України; виокремити основні аспекти інтеграції транспортних систем ЄС та України; визначити екологічну та безпекову складову транспортно-логістичної галузі України та особливості її зміни в контексті євроінтеграції.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Теоретичні передумови дослідження співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній галузі
2	Особливості розвитку співробітництва України та ЄС в транспортно-логістичної галузі

5. Дата видачі завдання 01.12.2023 р.

Студент

Владислав ВОЛКОВ

Керівник роботи

Олена ХАНОВА

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретичні передумови дослідження співробітництва транспортно-логістичній галузі	7
1.1. Транспортно-логістичне співробітництво в системі міжнародних економічних відносин.....	7
1.2. Інституційні передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері	16
Висновки до першого розділу	29
Розділ 2. Особливості розвитку співробітництва України та ЄС в транспортно-логістичної галузі	30
2.1. Особливості розвитку транспортної інфраструктури країн ЄС та України	30
2.2. Основні аспекти інтеграції транспортних систем ЄС та України	44
2.3. Екологічна та безпекова складова транспортно-логістичної галузі України та її зміни в контексті євроінтеграції.....	51
Висновки до другого розділу	56
Висновки.....	58
Список використаних джерел	61

ВСТУП

Актуальність теми співробітництва України та Європейського Союзу у транспортно-логістичній галузі зумовлена кількома ключовими факторами, що визначають економічний та соціальний розвиток як України, так і ЄС, а саме: стратегічне географічне положення України; євроінтеграція та економічний розвиток; підвищення безпеки та якості перевезень; екологічна модернізація транспорту; інноваційні технології; цифровізація та підтримка економічної стабільності та безпеки та підтримка малих та середніх підприємств. Подібне співробітництво сприяє інтеграції України в європейський економічний простір, підвищує якість та безпеку перевезень, екологічну модернізацію транспорту, тощо, що є критично важливими для забезпечення сталого розвитку України та зміцнення її позицій на міжнародній арені.

Ступінь вивчення проблеми. При написанні роботи вивчались роботи українських науковців, що вивчають тему співробітництва України та Європейського Союзу у транспортно-логістичній галузі, зокрема: Т. Топчієва, О. Савченко, Н. Козлова. Серед іноземних науковців можна виділити наступних: Майкл Ро, Ганс-Крістіан Пфоль, Петер Клаус, Лаурі Ояла. Ці науковці мають значний досвід і численні публікації, які можуть бути корисними для вашого дослідження у сфері співробітництва між Україною та Європейським Союзом у транспортно-логістичній галузі.

Метою є визначення особливостей співробітництва між Україною та Європейським Союзом у транспортно-логістичній галузі. Виходячи з мети дослідження сформульовано і вирішено такі його **основні завдання**:

- визначити місце транспортно-логістичного співробітництва в системі міжнародних економічних відносин;
- дослідити інституційні передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері;

- проаналізувати особливості розвитку транспортної інфраструктури країн ЄС та України;

- виокремити основні аспекти інтеграції транспортних систем ЄС та України;

- визначити екологічну та безпекову складову транспортно-логістичної галузі України та особливості її зміни в контексті євроінтеграції.

Об’єктом дослідження є розвиток транспортно-логістичної системи України.

Предметом дослідження є співробітництво та інтеграція транспортних систем України та ЄС, з урахуванням транспортної інфраструктури, екологічної та безпекової складових

Методи дослідження. У цьому дослідженні застосовуються методи теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу, дедуктивний підхід, метод системного аналізу, кваліфікаційно-аналітичний метод, а також аналіз якісних показників та інші методи, які використовувалися під час аналізу інформації.

Інформативну базу дослідження складають офіційні дані Євросоюзу, в тому числі Eurostat, Державної служби статистики України, наукові праці українських і зарубіжних авторів, Інтернет-ресурси/

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; містить 65 сторінки тексту, 12 рисунків, 10 таблиць. Список джерел містить 55 найменувань літератури, 51 електронних публікацій.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

1.1. Транспортно-логістичне співробітництво в системі міжнародних економічних відносин

Транспортно-логістичне співробітництво є однією з ключових складових міжнародних економічних відносин. Воно включає обмін товарами та послугами, взаємодію між транспортними системами різних країн, а також створення спільних логістичних рішень, що сприяють розвитку глобальної економіки. В умовах глобалізації та інтеграції національних економік важливість транспортно-логістичного співробітництва постійно зростає.

Значення транспортно-логістичного співробітництва полягає в економічному розвитку, інтеграції ринків, підвищенні загальної ефективності та розвитку нових технологій.

Транспортно-логістична інфраструктура є основою для економічного зростання, оскільки вона забезпечує ефективний обмін товарами та послугами між країнами. Добре розвинена транспортно-логістична система сприяє залученню інвестицій, створенню нових робочих місць та підвищенню конкурентоспроможності національної економіки. Співпраця у транспортно-логістичній сфері сприяє інтеграції національних ринків у глобальний економічний простір. Це дозволяє зменшити бар'єри для торгівлі, полегшити доступ до міжнародних ринків та забезпечити більш ефективний рух товарів. Спільні проекти та програми з модернізації транспортної інфраструктури, впровадження нових технологій та гармонізації стандартів дозволяють підвищити ефективність логістичних процесів, зменшити витрати на перевезення та скоротити час доставки товарів. Міжнародне співробітництво у транспортно-логістичній сфері сприяє впровадженню інноваційних технологій, таких як автоматизація логістичних процесів, використання сучасних інформаційних систем та розвиток екологічно чистих

видів транспорту. Транспортно-логістичне співробітництво має декілька форм, рис. 1.1.

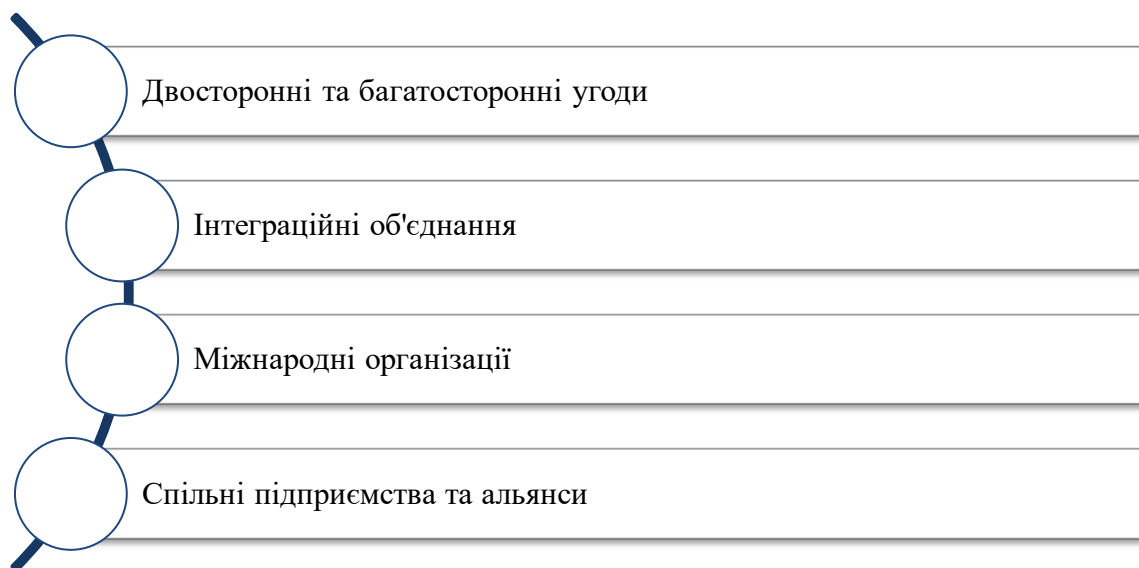

Рис. 1.1. Форми транспортно-логістичного співробітництва [2-4]

1. Двосторонні та багатосторонні угоди. Країни укладають угоди про співпрацю у транспортно-логістичній сфері, які регулюють питання доступу до ринків, гармонізації стандартів, спільного фінансування інфраструктурних проектів тощо. Приклади двосторонніх угод з транспортно-логістичного співробітництва:

– Угода про міжнародні автомобільні перевезення між Україною та Польщею (1992 р.). Регулює порядок здійснення міжнародних автомобільних перевезень між Україною та Польщею, включаючи правила видачі дозволів на перевезення, митні процедури та вимоги до транспортних засобів. Сприяє розвитку транзитних перевезень через територію обох країн, забезпечуючи безперервний рух товарів між Східною Європою та країнами ЄС [5].

– Угода про залізничне сполучення між Україною та Угорщиною (1994 р.). Встановлює правила та процедури для залізничних перевезень між Україною та Угорщиною, включаючи технічні вимоги до рухомого складу, тарифікацію та взаємні зобов'язання щодо обслуговування вантажів. Сприяє

розвитку транзитного коридору між Україною та Центральною Європою, забезпечуючи ефективне сполучення між регіонами [6].

Приклади багатосторонніх угод:

– Європейська угода про міжнародні дорожні перевезення небезпечних вантажів (ADR, 1957). Регулює перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом між країнами-учасниками, встановлюючи вимоги до пакування, маркування, документування та транспортування небезпечних вантажів. Україна приєдналася до ADR у 2000 році, що сприяло підвищенню безпеки перевезень небезпечних вантажів через її територію та забезпеченню відповідності міжнародним стандартам [7].

– Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (COTIF, 1980). Регулює правові відносини між залізничними перевізниками та їхніми клієнтами, встановлюючи єдині правила для міжнародних залізничних перевезень вантажів та пасажирів. Україна приєдналася до COTIF у 1992 році, що дозволило інтегрувати українську залізничну систему у міжнародну мережу та підвищити ефективність залізничних перевезень [8].

Двосторонні та багатосторонні угоди є важливими інструментами транспортно-логістичної співпраці між країнами. Вони регулюють різні аспекти міжнародних перевезень, сприяють гармонізації стандартів та процедур, забезпечують безпеку перевезень та підтримують інтеграцію транспортних систем.

2. Регіональні інтеграційні об'єднання, такі як Європейський Союз, забезпечують створення єдиного транспортного простору, що сприяє інтеграції національних транспортних систем та забезпечує вільний рух товарів і послуг. Приклади:

– Європейський Союз – створює єдиний транспортний простір, що забезпечує вільний рух товарів, послуг та людей між країнами-членами. Цьому сприяють: гармонізація транспортних стандартів, процедур та нормативно-правової бази; спільні інвестиційні програми для розвитку

транспортної інфраструктури, такі як Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T); програми підтримки екологічної стійкості транспортних систем [9].

- Організація Чорноморського економічного співробітництва сприяє розвитку транспортної інфраструктури у Чорноморському регіоні; створенню єдиних транспортних коридорів, що з'єднують країни-учасниці; спрощенню митних та прикордонних процедур; реалізації спільних проектів з екологічної модернізації транспортних систем [10].

- Економічна комісія ООН для Європи (UNECE) розробляє та впроваджує міжнародних угод і конвенцій у сфері транспорту; гармонізує технічні стандарти та нормативно-правову базу; підтримує екологічні та безпечні транспортні рішення; координує міжнародні транспортні коридори [11].

Інтеграційні об'єднання відіграють важливу роль у транспортно-логістичній співпраці, створюючи умови для гармонізації політик, розвитку інфраструктури та підвищення ефективності перевезень. Приклади таких об'єднань, як ЄС, ОЧЕС та UNECE, демонструють, як міжнародне співробітництво сприяє інтеграції транспортних систем, розвитку транзитних коридорів та забезпеченню екологічної та безпечної транспортної інфраструктури.

3. Міжнародні організації, такі як Міжнародна морська організація (ІМО), Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА) та Міжнародний союз автомобільного транспорту (ІРУ), сприяють розвитку міжнародних стандартів, координації транспортних політик та забезпеченню безпеки перевезень. Приклади:

- Міжнародна морська організація є спеціалізованою установою ООН, що відповідає за регулювання морських перевезень. Розробляє міжнародні стандарти з безпеки судноплавства, захисту навколишнього середовища та запобігання забрудненню морів [12].

- Міжнародна асоціація повітряного транспорту (ІАТА) представляє інтереси авіакомпаній по всьому світу, сприяючи безпеці, надійності та

економічній ефективності повітряного транспорту. Розробляє стандарти та рекомендації для авіаційної галузі, сприяючи уніфікації правил та процедур [13].

– Міжнародний союз автомобільного транспорту (IRU) представляє інтереси автомобільних перевізників, сприяючи розвитку міжнародних автомобільних перевезень. Розробляє стандарти та рекомендації для автомобільного транспорту, підтримуючи гармонізацію правил та процедур між країнами [14].

– Міжнародний транспортний форум (ITF) є міжурядовою організацією, що об'єднує країни-члени для обговорення та розробки транспортної політики. Сприяє обміну досвідом та кращими практиками між країнами, підтримує дослідження та аналіз у сфері транспорту [15].

– Організація співробітництва залізниць (OSJD) сприяє розвитку міжнародних залізничних перевезень між країнами-членами, що включають Європу, Азію та Близький Схід. Розробляє стандарти, гармонізує технічні вимоги та сприяє спрощенню митних процедур для залізничних перевезень [16].

Міжнародні організації відіграють ключову роль у розвитку транспортно-логістичного співробітництва, забезпечуючи гармонізацію стандартів, розвиток інфраструктури та підвищення безпеки перевезень.

4. Спільні підприємства та альянси, створення яких дозволяє компаніям об'єднувати ресурси та знання для реалізації великих інфраструктурних проектів та підвищення ефективності логістичних операцій. Приклади:

– Альянс авіакомпаній Star Alliance, створений у 1997 році, є одним з найбільших та найвідоміших альянсів авіакомпаній у світі. Він об'єднує понад 25 авіакомпаній, включаючи Lufthansa, United Airlines, Air Canada, Turkish Airlines та інші. Забезпечує глобальне покриття маршрутів, гармонізовані процедури обслуговування пасажирів, спільні програми лояльності та інтегровані системи резервування квитків. Приклад: завдяки співпраці авіакомпаній-членів Star Alliance пасажирів можуть подорожувати

зручніше, користуючись єдиною мережею маршрутів, що охоплює понад 190 країн [17].

– Альянс контейнерних перевезень 2М був створений у 2015 році і об'єднує два найбільших світових контейнерних перевізників – Maersk Line та Mediterranean Shipping Company (MSC). Метою альянсу є оптимізація контейнерних перевезень, зменшення витрат, покращення сервісу для клієнтів та підвищення ефективності використання флоту. Приклад: Maersk Line та MSC об'єднують свої судна для обслуговування основних морських маршрутів, що дозволяє знизити витрати та підвищити надійність доставки контейнерів [18].

– Спільне підприємство DHL Supply Chain та SF Express у 2019 році DHL Supply Chain та китайська логістична компанія SF Express створили спільне підприємство для розвитку логістичних послуг у Китаї. Спільне підприємство спрямоване на розвиток складських потужностей, покращення логістичних процесів та надання комплексних логістичних рішень для клієнтів. Приклад: спільне підприємство інвестує у розвиток сучасних складських комплексів у ключових логістичних центрах Китаю, що дозволяє покращити ефективність зберігання та розподілу товарів [19].

– Альянс транспортних компаній One Network, створений кількома провідними транспортними компаніями для розвитку мультимодальних перевезень, що включають автомобільний, залізничний, морський та повітряний транспорт. Спрямований на інтеграцію транспортних систем, оптимізацію логістичних процесів та зменшення витрат на перевезення. Приклад: One Network надає клієнтам можливість скористатися комплексними логістичними послугами, що охоплюють усі етапи перевезення, від відправлення до доставки товарів до кінцевого споживача [20].

– Спільне підприємство Ford та Deutsche Post DHL, що утворено для розвитку електричних комерційних транспортних засобів. Метою співпраці є створення екологічно чистих рішень для доставки товарів, зменшення

викидів CO₂ та підвищення екологічної стійкості логістичних операцій. Приклад: спільне підприємство розробило та впровадило електричні фургони StreetScooter для використання у логістичних операціях DHL, що дозволяє зменшити викиди та покращити екологічні показники компанії [21].

Спільні підприємства та альянси відіграють важливу роль у транспортно-логістичному співробітництві, забезпечуючи ефективне використання ресурсів, впровадження інновацій та підвищення якості логістичних послуг. Приклади таких співпраць, як Star Alliance, 2M, DHL Supply Chain та SF Express, One Network та спільне підприємство Ford та Deutsche Post DHL, демонструють, як міжнародне співробітництво сприяє розвитку глобальних транспортних мереж, зменшенню витрат та покращенню ефективності логістичних процесів.

В цілому слід зазначити, що найбільшими викликами транспортно-логістичного співробітництва є інфраструктурні обмеження та необхідність гармонізації нормативно-правової бази. Незважаючи на значний прогрес, багато країн стикаються з проблемами недостатнього розвитку транспортної інфраструктури, що може обмежувати можливості для міжнародної логістики. Різні стандарти та нормативи в різних країнах можуть створювати бар'єри для міжнародного транспортно-логістичного співробітництва. Гармонізація цих стандартів є важливим завданням для подальшого розвитку співпраці.

Що стосується перспектив транспортно-логістичного співробітництва, основними з них є екологічні вимоги та загальних технологічних розвиток. Підвищення вимог до екологічної стійкості транспортних систем вимагає впровадження нових технологій та значних інвестицій, що може стати викликом для багатьох країн. Впровадження інноваційних технологій, таких як автоматизація, цифровізація та розвиток екологічно чистих видів транспорту, відкриває нові можливості для підвищення ефективності та стійкості міжнародних логістичних систем.

Транспортно-логістичне співробітництво розглядається різними економічними теоріями, кожна з яких підкреслює певні аспекти цього явища.

1. Теорія порівняльних переваг. Розроблена Девідом Рікардо, пояснює, як країни виграють від міжнародної торгівлі завдяки спеціалізації у виробництві товарів та послуг, в яких вони мають порівняльні переваги. Транспортно-логістичне співробітництво сприяє ефективному обміну товарами між країнами, забезпечуючи зниження витрат на перевезення та збільшення обсягів торгівлі. Міжнародні транспортні коридори, розвинена логістична інфраструктура та гармонізація митних процедур допомагають країнам реалізувати свої порівняльні переваги, підвищуючи ефективність міжнародної торгівлі [22-24].

2. Теорія конкурентних переваг, запропонована Майклом Портером, ця теорія фокусується на факторах, які дозволяють країнам або компаніям досягати конкурентних переваг на міжнародному ринку. Розвинена транспортно-логістична система є ключовим фактором конкурентоспроможності, оскільки вона знижує витрати на перевезення, забезпечує швидкість та надійність доставки товарів. Інвестиції в інфраструктуру, інноваційні логістичні рішення та співпраця між транспортними компаніями сприяють створенню конкурентних переваг для країн та компаній [22-24].

3. Теорія транзакційних витрат, розроблена Рональдом Коузом та Олівером Вільямсоном, ця теорія аналізує витрати, пов'язані з укладанням та виконанням угод. Транспортно-логістичне співробітництво сприяє зниженню транзакційних витрат шляхом спрощення митних процедур, стандартизації документів та інтеграції інформаційних систем. Спільні підприємства, альянси та міжнародні угоди дозволяють зменшити транзакційні витрати, підвищуючи ефективність логістичних процесів [22-24].

4. Теорія економії на масштабі пояснює, як збільшення обсягів виробництва та перевезень призводить до зниження середніх витрат. У транспортно-логістичній сфері економія на масштабі досягається завдяки

збільшенню обсягів перевезень, оптимізації логістичних маршрутів та використанню великих транспортних засобів. Спільні транспортні мережі, інтегровані логістичні системи та великомасштабні інфраструктурні проекти дозволяють досягти економії на масштабі, знижуючи витрати на перевезення [22-24].

5. Теорія міжнародної торгівлі, теорії Гекшера-Оліна та інші моделі міжнародної торгівлі пояснюють, як країни виграють від спеціалізації та обміну товарами, використовуючи свої відносні переваги у факторах виробництва. Транспортно-логістичне співробітництво забезпечує ефективний рух товарів через кордони, сприяючи міжнародній торгівлі. Інтермодальні транспортні системи, розвиток міжнародних транспортних коридорів та співпраця у сфері митної логістики забезпечують ефективний рух товарів та послуг між країнами [22-24].

6. Теорія інновацій та технологічного розвитку акцентує увагу на ролі інновацій та технологій у підвищенні продуктивності та конкурентоспроможності. У транспортно-логістичній сфері новітні технології, такі як автоматизація, цифровізація та використання екологічно чистих транспортних засобів, відіграють ключову роль у розвитку галузі. Інвестиції у нові технології, співпраця з науково-дослідними установами та впровадження інноваційних рішень дозволяють компаніям та країнам підвищувати ефективність логістичних процесів та знижувати витрати [22-24].

7. Теорія глобальних ланцюгів вартості розглядає процеси створення доданої вартості на глобальному рівні, акцентуючи увагу на ролі міжнародної кооперації та спеціалізації у виробництві товарів та послуг. Транспортно-логістичне співробітництво забезпечує ефективну координацію та інтеграцію виробничих процесів на різних етапах глобальних ланцюгів вартості. Співпраця між компаніями різних країн у транспортно-логістичній сфері дозволяє забезпечити безперервність виробничих процесів, знижуючи витрати та підвищуючи якість кінцевих продуктів [22-24].

Транспортно-логістичне співробітництво розглядається різними економічними теоріями, кожна з яких підкреслює певні аспекти цього явища. Від порівняльних та конкурентних переваг до транзакційних витрат, економії на масштабі, міжнародної торгівлі та інновацій, ці теорії допомагають зрозуміти, як транспортно-логістичне співробітництво сприяє економічному розвитку, підвищенню ефективності та конкурентоспроможності країн та компаній у глобальному економічному просторі.

1.2. Інституційні передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері

Співробітництво між Україною та Європейським Союзом у транспортно-логістичній галузі почало формуватися ще в 1990-х роках після здобуття Україною незалежності. Перші кроки у цьому напрямку були зроблені шляхом укладання угод про співпрацю, які закладали основи для подальшого розвитку взаємовідносин у цій сфері.

Основними етапами розвитку такого співробітництва можна вважати підписання п'яти ключових документів, рис. 1.2.

1. Підписання Угоди про партнерство та співробітництво (1994 р.) [25].
2. Впровадження програм технічної допомоги (TACIS, 1996-2006 рр.) [26].
3. Інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T, 2004 р.) [27].
4. Ініціатива Східного партнерства (Eastern Partnership, 2009 р.) [28].
5. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.) [29].

Розглянемо співробітництво за кожним з перелічених документів більш детально.

1. Підписання Угоди про партнерство та співробітництво (1994). Угода стала першою значущою основою для налагодження взаємовигідних стосунків у транспортній галузі. У 1994 році Україна підписала Угоду про

партнерство та співробітництво (РСА) з Європейським Союзом. Ця угода стала першим вагомим кроком на шляху до інтеграції України в європейський економічний простір. Угода регулювала основні принципи співпраці у різних сферах, включаючи економіку, політику, торгівлю, науку та технології, а також транспорт і логістику. Угода набула чинності у 1998 році, створивши правову основу для розвитку двосторонніх відносин.

Основними особливостями співробітництва за цією Угодою є, рис.

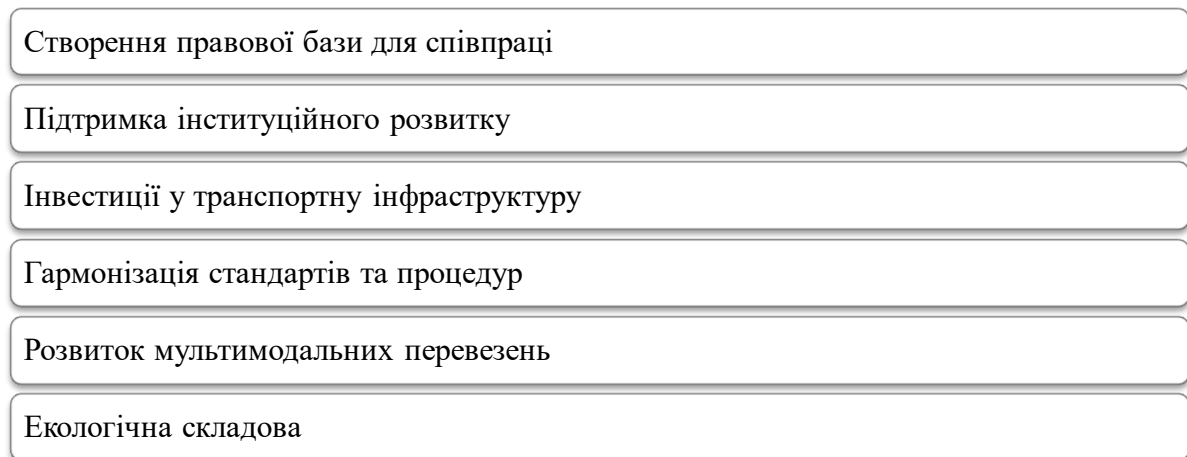

Рис. 1.2. Особливості транспортно-логістичної співпраці в результаті дії Угоди про партнерство та співробітництво (1994) [25]

– створення правової бази для співпраці. Угода про партнерство та співробітництво заклала основу для розвитку правової бази співпраці у транспортно-логістичній сфері. Вона включала положення щодо гармонізації законодавства України з європейськими стандартами та нормами, що сприяло покращенню регуляторного середовища для транспортних та логістичних послуг.

– підтримка інституційного розвитку. Угода сприяла розвитку інституційної спроможності українських органів влади, відповідальних за транспорт та логістику. Вона включала технічну допомогу, навчальні програми та обмін досвідом з європейськими партнерами, що дозволило покращити управління транспортними системами та підвищити професійний рівень кадрів.

– інвестиції у транспортну інфраструктуру. Угода передбачала співпрацю у залученні інвестицій для модернізації транспортної інфраструктури України. Це включало проекти з реконструкції доріг, залізничних колій, портів та аеропортів, що сприяло покращенню якості транспортних послуг та підвищенню їх ефективності.

– гармонізація стандартів та процедур. Угода акцентувала увагу на необхідності гармонізації українських стандартів та процедур у сфері транспорту з європейськими. Це включало стандарти безпеки перевезень, технічного обслуговування транспортних засобів, екологічні норми, а також процедури митного та прикордонного контролю.

– розвиток мультимодальних перевезень. Співпраця в рамках Угоди сприяла розвитку мультимодальних перевезень, які передбачають використання декількох видів транспорту для доставки вантажів. Це дозволило покращити логістичні процеси, зменшити витрати на перевезення та підвищити швидкість доставки товарів.

– екологічна складова. Угода включала положення щодо підвищення екологічної стійкості транспортних систем. Це передбачало впровадження екологічних стандартів, заходів зі зменшення викидів парникових газів, розвиток екологічно чистих видів транспорту та впровадження екологічно безпечних технологій у транспортному секторі.

Прикладами реалізованих проєктів є: реалізація проєктів з реконструкції ключових автошляхів, що забезпечують зв'язок між Україною та країнами ЄС; модернізація залізничних колій та впровадження нових технологій управління залізничними перевезеннями; розширення та модернізація морських портів, що сприяло збільшенню обсягів вантажоперевезень та підвищенню ефективності роботи портів; впровадження сучасних інформаційних систем для управління митними процедурами, що дозволило зменшити час проходження митниці та підвищити прозорість митних операцій.

Підписання Угоди про партнерство та співробітництво (1994) стало важливим етапом у розвитку транспортно-логістичної співпраці між Україною та ЄС. Угода створила правову основу для гармонізації законодавства, підтримки інституційного розвитку, залучення інвестицій у транспортну інфраструктуру, розвиток мультимодальних перевезень та підвищення екологічної стійкості. Завдяки цим заходам, співпраця у транспортно-логістичній сфері сприяла покращенню якості та ефективності транспортних послуг, що у свою чергу сприяло економічному зростанню та інтеграції України у європейський економічний простір.

2. Впровадження програм технічної допомоги (TACIS, 1996-2006). Програма TACIS (Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States) надала Україні технічну та фінансову підтримку, спрямовану на модернізацію транспортної інфраструктури та підвищення стандартів безпеки. Програма TACIS (Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States) була створена Європейським Союзом у 1991 році для надання технічної допомоги країнам колишнього Радянського Союзу. У період з 1996 по 2006 роки програма активно діяла в Україні, спрямовуючи ресурси на модернізацію економіки, підвищення ефективності управління та розвиток інфраструктури, зокрема у транспортно-логістичній галузі. Особливості співробітництва наведено на рис. 1.3.

– модернізація транспортної інфраструктури. Один із головних напрямів програми TACIS полягав у модернізації транспортної інфраструктури України. Це включало реконструкцію та будівництво доріг, залізничних колій, портів та аеропортів. Завдяки цьому було значно покращено якість транспортних послуг, зменшено час перевезення та підвищено безпеку на транспорті.

– розвиток інституційної спроможності. Програма TACIS сприяла розвитку інституційної спроможності українських транспортних відомств. Це включало навчання та підвищення кваліфікації кадрів, запровадження сучасних методів управління транспортними системами, а також створення

нових інституційних структур для ефективного управління транспортною інфраструктурою.

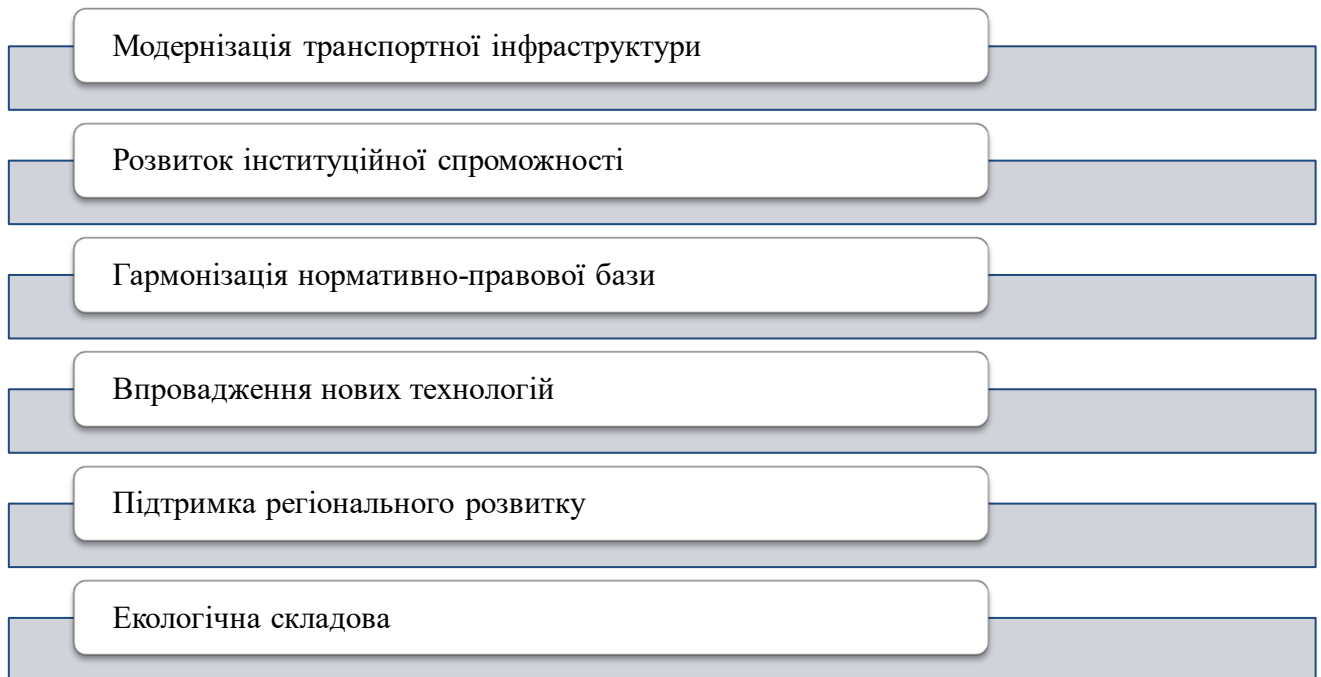

Рис. 1.3. Особливості транспортно-логістичної співпраці в результаті впровадження програм технічної допомоги (TACIS, 1996-2006) [26]

– гармонізація нормативно-правової бази. Одним із ключових аспектів співпраці було приведення українського законодавства у відповідність до стандартів ЄС. Це включало розробку та впровадження нових нормативних актів у сфері безпеки перевезень, технічного обслуговування транспортних засобів, екологічних норм та процедур митного контролю.

– впровадження нових технологій. TACIS сприяла впровадженню нових технологій у транспортно-логістичну сферу України. Це включало автоматизацію митних процедур, запровадження електронних систем управління транспортними потоками, розвиток інформаційних технологій для покращення логістичних процесів.

– підтримка регіонального розвитку. Програма також приділяла увагу розвитку транспортної інфраструктури на регіональному рівні. Це включало проекти з покращення транспортних сполучень між регіонами, розвиток

регіональних аеропортів та портів, а також створення логістичних центрів для підтримки місцевого бізнесу.

– екологічна складова. TACIS сприяла підвищенню екологічної стійкості транспортної системи України. Це включало заходи з зменшення викидів парникових газів, впровадження екологічно чистих технологій у транспортному секторі, розвиток екологічно безпечних видів транспорту, таких як залізничний та водний транспорт.

Серед успішних реалізованих проєктів в межах співробітництва можна відмітити: реалізація проєктів з реконструкції залізничних колій та модернізації залізничних станцій, що сприяло підвищенню швидкості та безпеки перевезень; реконструкція та будівництво автомобільних доріг міжнародного значення, що покращило сполучення між Україною та країнами ЄС; модернізація морських портів для підвищення їх пропускну здатності та ефективності вантажоперевезень; запровадження електронних систем управління транспортними потоками, що дозволило значно підвищити ефективність логістичних процесів.

Програма технічної допомоги TACIS (1996-2006 рр.) відіграла важливу роль у розвитку транспортно-логістичної співпраці між Україною та ЄС. Завдяки фінансовій та технічній підтримці ЄС, Україна змогла модернізувати свою транспортну інфраструктуру, гармонізувати нормативно-правову базу, впровадити нові технології та підвищити ефективність управління транспортними системами. Це створило передумови для подальшої інтеграції України у європейський транспортний простір та покращення якості транспортних послуг.

3. Інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T, 2004). У 2004 році Україна приєдналася до Транс'європейських транспортних мереж, що стало важливим кроком у напрямку інтеграції транспортних систем України та ЄС. Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T) – це загальноєвропейська система транспортних коридорів, яка охоплює автомобільні, залізничні, водні та повітряні шляхи. Створення TEN-T має на

меті забезпечити ефективні, стійкі та взаємопов'язані транспортні мережі для підтримки економічного зростання, мобільності та соціальної згуртованості у Європі. У 2004 році Україна приєдналася до цієї ініціативи, що стало важливим кроком у напрямку інтеграції транспортної системи України з ЄС. До основних особливостей співпраці відносяться, рис. 1.4.

Рис. 1.4. Особливості транспортно-логістичної співпраці внаслідок інтеграції у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T, 2004) [27]

– покращення інфраструктури: Інтеграція у TEN-T передбачає значні інвестиції в модернізацію транспортної інфраструктури України. Це включає реконструкцію та будівництво доріг, залізниць, портів та аеропортів, що забезпечують з'єднання з основними транспортними коридорами Європи. Особлива увага приділяється створенню мультимодальних транспортних вузлів для ефективного поєднання різних видів транспорту.

– гармонізація стандартів. Інтеграція передбачає приведення українських стандартів у сфері транспорту та логістики у відповідність до європейських. Це стосується технічних регламентів, норм безпеки, екологічних стандартів, а також процедур управління та контролю. Гармонізація стандартів сприяє підвищенню якості транспортних послуг та безпеки перевезень.

– розвиток транспортних коридорів. Україна стає важливим учасником основних транспортних коридорів, що з'єднують Європу з Азією. Особлива увага приділяється розвитку коридорів Балтика — Чорне море та Схід — Захід. Це дозволяє збільшити транзитний потенціал України, залучити додаткові вантажопотоки та сприяти розвитку логістичних центрів.

– покращення логістичних послуг. Участь у TEN-T сприяє розвитку сучасних логістичних послуг в Україні. Впроваджуються інноваційні технології та інформаційні системи для управління транспортними потоками, що дозволяє підвищити ефективність перевезень, зменшити витрати та скоротити час доставки товарів.

– екологічна складова. Інтеграція у TEN-T включає заходи з підвищення екологічної стійкості транспортних систем. Це передбачає зменшення викидів парникових газів, впровадження екологічно чистих технологій та розвиток екологічно безпечних видів транспорту, таких як залізничний та водний транспорт.

– фінансова підтримка та інвестиції. Участь у TEN-T дозволяє Україні отримувати фінансову підтримку з боку ЄС для реалізації інфраструктурних проектів. Це включає гранти, кредити та інвестиції у розвиток транспортної інфраструктури, що сприяє покращенню економічного становища та створенню нових робочих місць.

Інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T) у 2004 році стала важливим кроком у розвитку транспортно-логістичної співпраці між Україною та ЄС. Це дозволяє модернізувати транспортну інфраструктуру, гармонізувати стандарти, розвивати транспортні коридори, покращувати

логістичні послуги, підвищувати екологічну стійкість та залучати фінансову підтримку. Завдяки цим заходам Україна стає важливим транзитним вузлом на шляху між Європою та Азією, що сприяє економічному зростанню та інтеграції у європейський економічний простір.

4. Ініціатива Східного партнерства (Eastern Partnership, 2009). Ця ініціатива спрямована на зміцнення відносин між ЄС та шістьма країнами Східного партнерства, включаючи Україну. Вона включає заходи щодо покращення транспортної інфраструктури та логістики. Ініціатива Східного партнерства (Eastern Partnership, EaP) була запущена у 2009 році з метою зміцнення відносин між Європейським Союзом та шістьма східноєвропейськими країнами: Вірменією, Азербайджаном, Білоруссю, Грузією, Молдовою та Україною. Основні цілі ініціативи включають просування демократії, зміцнення економічної інтеграції та покращення співпраці у різних галузях, включаючи транспорт та логістику. Основними особливостями транспортно-логістичної співпраці між Україною та ЄС є, рис. 1.5.

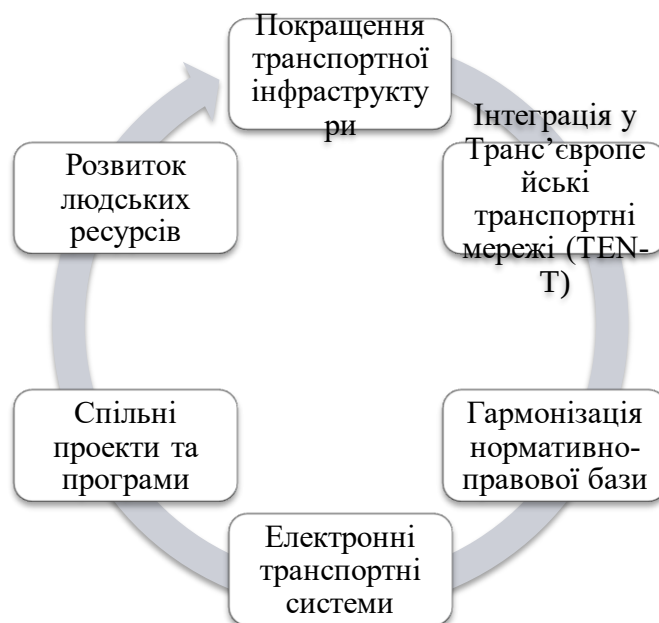

Рис. 1.5. Особливості транспортно-логістичної співпраці в Ініціативі Східного партнерства (Eastern Partnership, 2009) [28]

– покращення транспортної інфраструктури. У рамках Східного партнерства Україна отримує фінансову та технічну допомогу для модернізації своєї транспортної інфраструктури. Це включає ремонт та будівництво доріг, залізничних колій, модернізацію портів та аеропортів. Важливими проектами стали реконструкція автошляхів міжнародного значення та модернізація залізничних вузлів.

– інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T). Ініціатива сприяє інтеграції українських транспортних мереж у систему Транс'європейських транспортних мереж (TEN-T). Це дозволяє покращити зв'язок між Україною та країнами ЄС, забезпечуючи швидкі та ефективні транспортні коридори для вантажних і пасажирських перевезень.

– гармонізація нормативно-правової бази. У рамках Східного партнерства Україна активно працює над приведенням свого законодавства у відповідність до європейських стандартів у сфері транспорту та логістики. Це включає запровадження стандартів безпеки на транспорті, екологічних норм, а також процедур митного контролю.

– електронні транспортні системи. Ініціатива сприяє впровадженню сучасних інформаційних технологій у транспортно-логістичну сферу. Запроваджуються електронні системи управління транспортними потоками, що дозволяє підвищити ефективність перевезень, зменшити час на митні процедури та покращити координацію між учасниками транспортного процесу.

– спільні проекти та програми. В рамках EaP реалізується низка спільних проектів, спрямованих на розвиток транспортної інфраструктури та логістики. Наприклад, проекти з покращення дорожньої безпеки, екологічної модернізації транспорту, розвитку мультимодальних перевезень тощо.

– розвиток людських ресурсів. Східне партнерство також акцентує увагу на підвищенні кваліфікації кадрів у транспортно-логістичній сфері. Організуються тренінги, семінари та навчальні програми для українських спеціалістів, що дозволяє підвищити рівень професійних знань та навичок.

Ініціатива Східного партнерства (Eastern Partnership, 2009) значно сприяє розвитку транспортно-логістичної співпраці між Україною та ЄС. Вона забезпечує фінансову та технічну підтримку для модернізації інфраструктури, інтеграції транспортних систем, гармонізації законодавства та впровадження сучасних технологій. Спільні проекти та програми, а також розвиток людських ресурсів, сприяють підвищенню ефективності та безпеки перевезень, що у свою чергу сприяє економічному зростанню та зміцненню зв'язків між Україною та ЄС.

5. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014). Угода дала новий імпульс для розвитку співробітництва в транспортній галузі, зокрема у сфері гармонізації нормативно-правової бази, стандартів та процедур. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, підписана в 2014 році, стала важливим кроком у напрямку поглиблення економічної та політичної інтеграції України з ЄС. Угода передбачала створення Зони вільної торгівлі (DCFTA) та включала низку заходів щодо адаптації українського законодавства до норм та стандартів ЄС. Що стосується особливостей транспортно-логістичної співпраці, можна виокремити наступні, рис. 1.6.0

- гармонізація законодавства. Однією з ключових вимог Угоди є приведення українського транспортного законодавства у відповідність до стандартів ЄС. Це включає впровадження європейських норм у сфері безпеки перевезень, технічного обслуговування транспортних засобів, управління транспортними потоками тощо;

- модернізація інфраструктури. Угода передбачає значні інвестиції у розвиток транспортної інфраструктури України, зокрема модернізацію залізничних колій, доріг, портів та аеропортів. Це сприяє підвищенню ефективності перевезень, зменшенню часу доставки товарів та покращенню якості логістичних послуг.

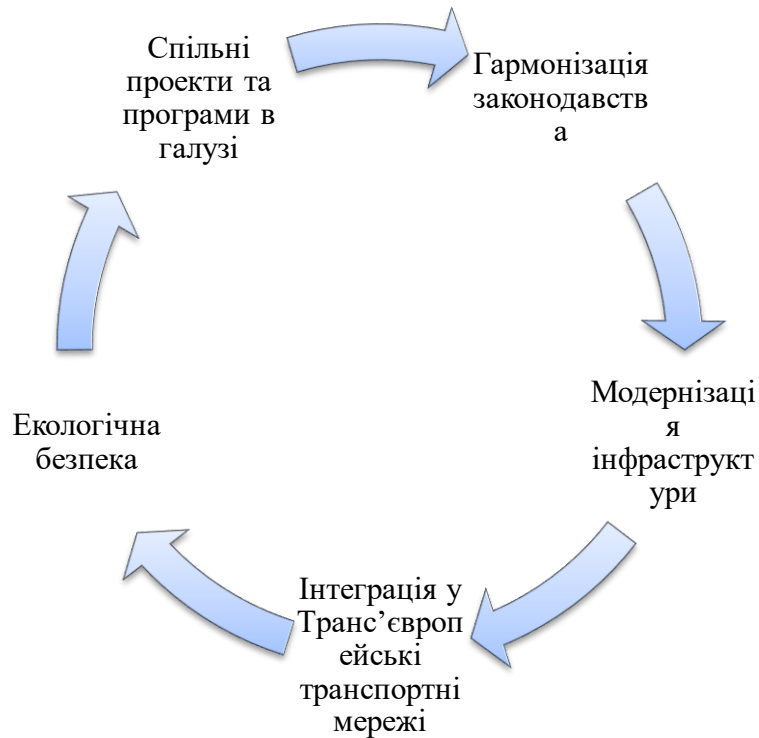

Рис. 1.6. Особливості транспортно-логістичної співпраці в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС (2014) [29]

– інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T). Україна активно інтегрується у Транс'європейські транспортні мережі, що дозволяє краще поєднати українські транспортні коридори з європейськими. Це сприяє зростанню обсягів вантажних та пасажирських перевезень між Україною та ЄС.

– екологічна безпека. Угода передбачає заходи з підвищення екологічної безпеки у транспортно-логістичній сфері. Впроваджуються сучасні екологічні стандарти, спрямовані на зменшення викидів парникових газів, покращення якості повітря та захист навколишнього середовища.

– спільні проекти та програми. Україна та ЄС реалізують низку спільних проектів у сфері транспортної логістики. Це включає проекти з автоматизації митних процедур, запровадження спільних інформаційних систем для управління транспортними потоками, а також програми з навчання та підвищення кваліфікації кадрів у транспортній сфері.

– підтримка малого та середнього бізнесу. Угода про асоціацію сприяє розвитку малого та середнього бізнесу у транспортно-логістичній сфері. Впровадження європейських стандартів та норм створює сприятливі умови для залучення інвестицій, розвитку інноваційних технологій та підвищення конкурентоспроможності українських компаній на європейському ринку.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році стало важливим етапом у розвитку транспортно-логістичної співпраці. Гармонізація законодавства, модернізація інфраструктури, інтеграція у європейські транспортні мережі, підвищення екологічної безпеки, реалізація спільних проектів та підтримка малого та середнього бізнесу створюють умови для стійкого розвитку транспортно-логістичної галузі України та її інтеграції у європейський економічний простір.

Серед найвагоміших досягнень інституційного аспекту співробітництва України та ЄС в транспортно-логістичній галузі можна відмітити:

1. Модернізація транспортної інфраструктури. Завдяки співпраці з ЄС, в Україні реалізовано низку проектів з реконструкції та будівництва доріг, залізничних колій, портів та аеропортів.

2. Гармонізація нормативно-правової бази. Прийняття численних законів та підзаконних актів, які відповідають стандартам ЄС, зокрема у сфері безпеки на транспорті та екологічних норм.

3. Збільшення обсягів транспортних перевезень. Завдяки інтеграції транспортних систем, обсяги вантажних та пасажирських перевезень між Україною та країнами ЄС значно зросли.

4. Запровадження спільних інформаційних систем. Спільні проекти у сфері ІТ дозволили значно підвищити ефективність управління транспортними потоками.

Передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері демонструє поступовий та послідовний розвиток взаємовідносин. З моменту підписання перших угод до сучасних інтеграційних процесів, ця співпраця сприяє зміцненню економічних зв'язків, підвищенню стандартів

безпеки та екологічності, а також модернізації транспортної інфраструктури України.

Висновки до першого розділу

1. Транспортно-логістичне співробітництво відіграє ключову роль у системі міжнародних економічних відносин. Воно сприяє економічному розвитку, інтеграції ринків, підвищенню ефективності логістичних процесів та впровадженню нових технологій. Незважаючи на наявні виклики, такі як інфраструктурні обмеження, гармонізація нормативно-правової бази та підвищення екологічних вимог, перспективи розвитку транспортно-логістичного співробітництва залишаються позитивними, відкриваючи нові можливості для країн та компаній у глобальному економічному просторі. Серед теоретичного підґрунтя, що формує основи транспортно-логістичного співробітництва основними є: теорія порівняльних переваг; теорія конкурентних переваг; теорія транзакційних витрат; теорія економії на масштабі; теорія міжнародної торгівлі; теорія інновацій та технологічного розвитку; теорія глобальних ланцюгів вартості.

2. Передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері демонструє поступовий та послідовний розвиток взаємовідносин. Основними Угодами про співробітництво є: Угода про партнерство та співробітництво (1994 р.); впровадження програм технічної допомоги (TACIS, 1996-2006 рр.); інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T, 2004 р.); ініціатива Східного партнерства (Eastern Partnership, 2009 р.); Угода про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.). З моменту підписання перших угод до сучасних інтеграційних процесів, ця співпраця сприяє зміцненню економічних зв'язків, підвищенню стандартів безпеки та екологічності, а також модернізації транспортної інфраструктури України.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС В ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Особливості розвитку транспортної інфраструктури країн ЄС та України

Інвестиції у розвиток і модернізацію транспортних мереж є критично важливими для економічного зростання, ефективності перевезень та інтеграції України в європейський економічний простір. Як Європейський Союз, так і Україна, активно працюють над покращенням своїх транспортних інфраструктур, що включає автомобільні, залізничні, водні та повітряні шляхи.

В табл. 2.2 наведено основні інвестиційні заходи як з боку ЄС, так і з боку України.

Таблиця 2.1

Інвестиції ЄС та України у транспортну інфраструктуру

Інвестиції ЄС у транспортну інфраструктуру	Інвестиції України у транспортну інфраструктуру
Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T)	Національна транспортна стратегія України до 2030 року
Фонд згуртованості та Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF)	Проекти міжнародної технічної допомоги
Інструмент для сполучення Європи (CEF)	Спільні інфраструктурні проекти з ЄС
	Програма розвитку логістичних центрів та мультимодальних терміналів

Джерело:[30; 31; 32; 33; 34; 35; 36]

Інвестиції ЄС у транспортну інфраструктуру, в тому числі, України.

1. Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T) є ключовою ініціативою ЄС, спрямованою на створення загальноєвропейської транспортної мережі, яка включає дороги, залізниці, порти та аеропорти. Інвестиції спрямовані на будівництво та модернізацію інфраструктури, забезпечення безперебійного руху товарів і пасажирів, а також зниження транспортних витрат [30].

Загальна довжина основної мережі TEN-T становить приблизно 136700 км автомобільних доріг. Загальна довжина залізничних колій у мережі складає близько 104000 км. Загальний бюджет TEN-T на період 2021-2027 років становить близько 33,71 млрд євро. Фінансування надається через Інструмент для сполучення Європи (CEF), Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) та Фонд згуртованості. В рамках TEN-T визначено 9 основних коридорів, які з'єднують основні економічні центри Європи. Коридори охоплюють різні види транспорту, включаючи автомобільні дороги, залізниці, внутрішні водні шляхи та морські порти.

Основними проєктами є:

1. Балтійсько-Адріатичний коридор – забезпечує сполучення між Балтійським морем і Адріатичним морем, проходячи через Польщу, Чехію, Словаччину, Австрію та Італію.
2. Північне море-Балтійський коридор – з'єднує порти Північного моря з країнами Балтії, проходячи через Німеччину та Польщу.
3. Середземноморський коридор – з'єднує південно-західні регіони Європи з Центральною та Східною Європою, проходячи через Іспанію, Францію, Італію, Словенію та Угорщину.
4. Східно-Середземноморський коридор – забезпечує зв'язок між країнами Центральної Європи та східними регіонами Середземномор'я, проходячи через Німеччину, Чехію, Словаччину, Угорщину, Румунію, Болгарію та Грецію.

За період 2014-2020 років було реалізовано понад 700 проєктів у рамках TEN-T. На період 2021-2027 років планується реалізувати близько 1300 проєктів. Одним з ключових напрямків TEN-T є розвиток екологічно чистих видів транспорту, таких як залізничні перевезення та внутрішні водні шляхи. Програми TEN-T передбачають зниження викидів парникових газів та підвищення енергоефективності транспортної системи ЄС.

В табл. 2.2 наведена статистика по інвестуванню в рамках проєкту

Таблиця 2.2

Загальні показники інвестицій проектів TEN-T

Роки	Кількість проектів	Основні проекти року
2018	132	Модернізація залізничних коридорів у Німеччині, розвиток портів у Іспанії, покращення автомобільних шляхів у Польщі
2019	150	Реконструкція автомобільних магістралей у Греції, розвиток інтермодальних перевезень у Бельгії, покращення залізничних станцій у Чехії
2020	180	Реконструкція автомобільних магістралей у Греції, розвиток інтермодальних перевезень у Бельгії, покращення залізничних станцій у Чехії.
2021	180	Розвиток морських портів у Португалії, модернізація залізничних ліній у Австрії, покращення автомобільних доріг у Румунії
2022	195	Будівництво нових залізничних колій у Швеції, розвиток мультимодальних перевезень у Данії, покращення логістичної інфраструктури у Фінляндії
2023	210	Модернізація транспортних коридорів у Угорщині, розвиток портової інфраструктури у Болгарії, покращення автомобільних шляхів у Литві

Джерело: [30]

На рис. 2.1 наведено динаміку вартості основних проектів.

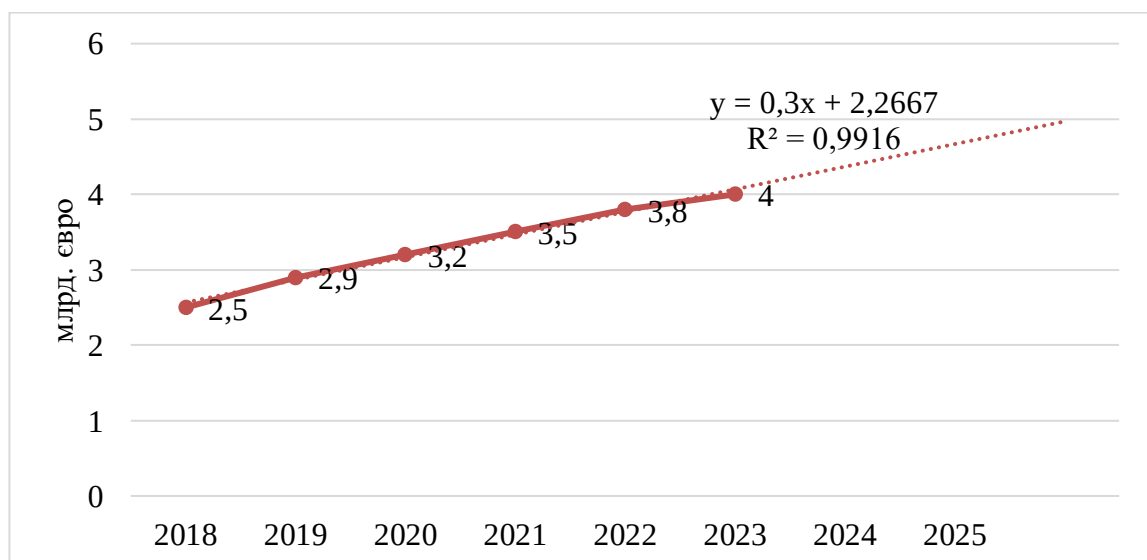

Рис. 2.1. Динаміка загального обсягу фінансування проектів TEN-T [30]

Як видно, ключові напрями проекту – транспортна інфраструктура:

- залізнична інфраструктура, більшість інвестицій спрямована на модернізацію та розвиток залізничних колій, забезпечення високошвидкісного залізничного сполучення та інтеграцію залізничних мереж з іншими видами транспорту.

- автомобільні дороги, реалізуються проекти з покращення та розширення автомобільних доріг, що є частиною основних транспортних коридорів TEN-T.

- мультимодальні термінали, інвестиції спрямовані на створення та розвиток мультимодальних терміналів, які забезпечують ефективне поєднання різних видів транспорту (залізничного, автомобільного, водного).

- порти та водні шляхи, проекти з розвитку морських портів та внутрішніх водних шляхів, які забезпечують ефективний та екологічно чистий транспорт товарів.

Україна активно працює над інтеграцією своєї транспортної системи з TEN-T, що включає участь у спільних проектах та отримання фінансової підтримки від ЄС – проекти з реконструкції ключових автомагістралей, що забезпечують зв'язок між Україною та ЄС; проекти з модернізації залізничних колій та станцій, що підвищують швидкість та безпеку перевезень; створення мультимодальних терміналів для покращення логістичних процесів та зниження витрат на перевезення.

Інтеграція України з Транс'європейськими транспортними мережами (TEN-T) є важливим кроком на шляху до євроінтеграції. Ця співпраця сприяє розвитку транспортної інфраструктури, підвищенню ефективності перевезень та економічному зростанню. Нижче наведено статистику та приклади впливу TEN-T на Україну.

Загальний обсяг фінансування, отриманий Україною від ЄС для інтеграції з TEN-T, становить понад 1 млрд євро на різні проекти з розвитку інфраструктури. Основні джерела фінансування включають Інструмент для сполучення Європи (CEF), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). За останні 5 років

(2018-2023 рр.) Україна реалізувала понад 50 інфраструктурних проєктів у рамках TEN-T. Основні проєкти включають модернізацію автомобільних доріг, залізничних колій, розвиток портів та аеропортів, табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Ключові українські проєкти у рамках TEN-T

Тип проєкту	Проєкт	Фінансування	Сутність проєкту	Результат
Модернізація автомагістралей	«Київ-Чоп»	300 млн. євро від ЄІБ та ЄБРР.	Реконструкція ключової автомагістралі, що забезпечує зв'язок між Україною та ЄС.	Підвищення безпеки та зменшення часу в дорозі на 20%.
Розвиток залізничної інфраструктури	«Львів-Київ»	200 млн. євро від ЄІБ	Модернізація залізничного коридору, що забезпечує швидкісне сполучення між західною та центральною Україною	Збільшення пропускної здатності на 30%, зменшення часу в дорозі на 25%.
Розвиток портової інфраструктури	«Модернізація порту Одеса»	150 млн. євро від ЄБРР	Реконструкція портових споруд та розширення пропускної спроможності	Збільшення вантажообігу на 40%, підвищення ефективності логістичних процесів
Інтеграція мультимодальних терміналів	«Київський мультимодальний термінал»	50 млн. євро від CEF	Створення сучасного мультимодального терміналу для поєднання різних видів транспорту	Зниження витрат на логістику на 15%, покращення умов для бізнесу
Впровадження системи NCTS (New Computerised Transit System)	«Інтеграція NCTS в Україні»	10 млн. євро від ЄС	Впровадження сучасної комп'ютеризованої системи транзиту для спрощення митних процедур	Зменшення часу на митне оформлення на 30%, підвищення прозорості та ефективності митних операцій

Джерело: [30]

Економічний вплив реалізованих проєктів:

- зростання вантажообігу. Внаслідок реалізації проєктів TEN-T, вантажообіг на основних транспортних коридорах України зріс на 25% за останні 5 років.
- збільшення транзитних перевезень. Завдяки покращенню транспортної інфраструктури, обсяг транзитних перевезень через Україну зріс на 20%.
- створення робочих місць. Реалізація інфраструктурних проєктів сприяла створенню понад 10000 нових робочих місць у будівельній та транспортній галузях.
- підвищення інвестиційної привабливості. Модернізація транспортної інфраструктури підвищила інвестиційну привабливість України, сприяючи залученню нових інвесторів.

Інтеграція України з Транс'європейськими транспортними мережами (TEN-T) має значний позитивний вплив на розвиток транспортної інфраструктури країни. Реалізація спільних проєктів сприяє покращенню транспортних сполучень, підвищенню ефективності перевезень та економічному зростанню. Завдяки фінансовій та технічній підтримці ЄС, Україна успішно модернізує свою транспортну систему, інтегруючись у європейський економічний простір.

Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T) є важливим інструментом для розвитку транспортної інфраструктури Європи. За останні п'ять років реалізовано багато проєктів, що сприяють інтеграції транспортних мереж, підвищенню ефективності перевезень та екологічності стійкості. Інтеграція України з TEN-T дозволяє покращити транспортну інфраструктуру, забезпечити ефективне сполучення з ЄС та сприяти економічному розвитку країни.

2. Фонд згуртованості та Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) [31; 32].

Ці фонди фінансують проекти, що спрямовані на розвиток транспортної інфраструктури в менш розвинених регіонах ЄС. Проекти включають модернізацію доріг, залізниць та портів, що підвищує ефективність транспортних мереж і сприяє економічному зростанню.

Фонд згуртованості. Загальний бюджет на період 2014-2020 років: близько 63 млрд євро. Основні напрями фінансування: транспортна інфраструктура, екологічні проекти, енергоефективність. Країни-бенефіціари: здебільшого нові держави-члени ЄС та менш розвинені регіони, такі як Польща, Угорщина, Чехія, Румунія, Болгарія.

Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF). Загальний бюджет на період 2014-2020 років: близько 200 млрд євро. Основні напрями фінансування: інновації та дослідження, цифрова економіка, малий та середній бізнес, інфраструктура, в тому числі транспортна. Країни-бенефіціари: всі країни-члени ЄС, з особливою увагою до менш розвинених регіонів.

В табл. 2.4 наведена статистика по інвестуванню в рамках фондів.

Таблиця 2.4

Загальні показники інвестицій фонду згуртованості та Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF)

Роки	Фонд	Кількість проектів	Основні проекти
2018	Фонд згуртованості	220	Модернізація залізничних ліній у Польщі та Румунії, реконструкція автомагістралей в Угорщині
	ERDF	800	Розвиток регіональних аеропортів у Чехії, покращення міського транспорту в Іспанії та Португалії
2019	Фонд згуртованості	240	Реконструкція залізничних коридорів у Польщі та Болгарії, будівництво нових автомагістралей у Литві
	ERDF	850	Модернізація міського транспорту у Франції та Німеччині, розвиток логістичних центрів в Угорщині та Румунії
2020	Фонд згуртованості	260	Розвиток інтермодальних транспортних вузлів у Польщі та Чехії, модернізація

			портової інфраструктури в Греції
	ERDF	870	Розвиток цифрової інфраструктури для міського транспорту у Швеції, покращення регіональних доріг в Італії та Іспанії
2021	Фонд згуртованості	280	Реконструкція залізничних колій у Польщі та Угорщині, будівництво нових автомагістралей у Румунії
	ERDF	900	Розвиток міського транспорту в Португалії та Іспанії, модернізація аеропортів у Латвії та Литві
2022	Фонд згуртованості	300	Реконструкція та модернізація залізничних коридорів у Румунії та Болгарії, розвиток мультимодальних логістичних центрів у Чехії
	ERDF	920	Модернізація регіональних аеропортів у Польщі та Румунії, розвиток міської транспортної інфраструктури у Франції та Німеччині

Джерело: [31; 32]

На рис. 2.2 наведено динаміку вартості основних проєктв фонду згуртованості та Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF)

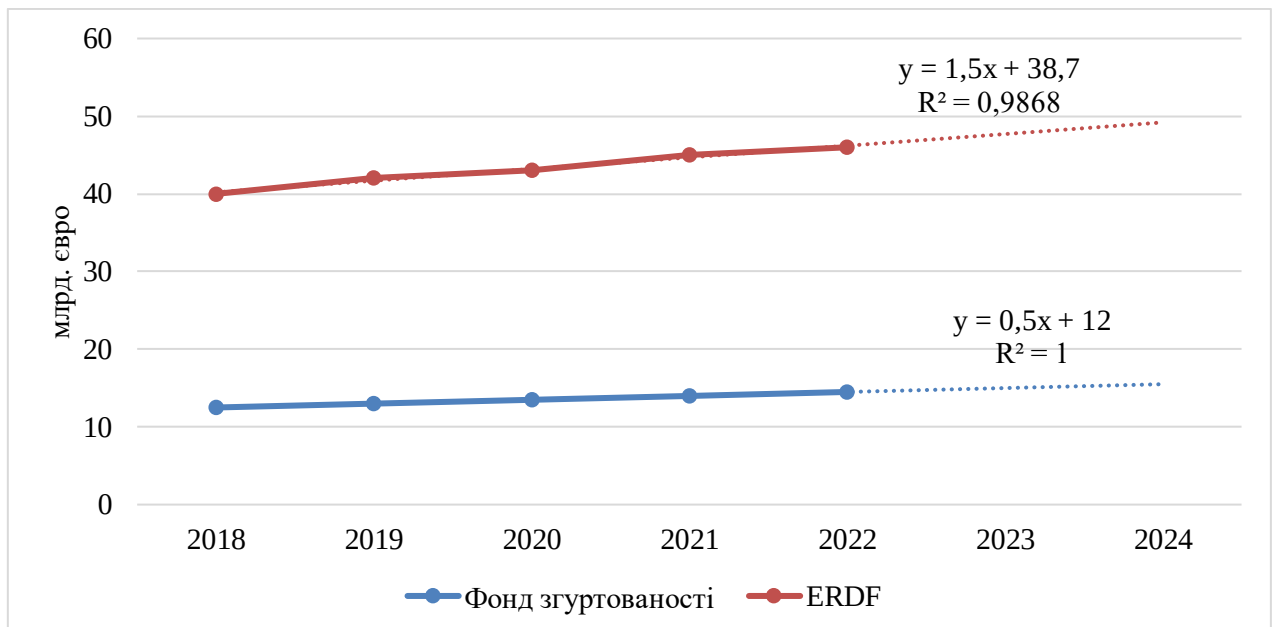

Рис. 2.2. Динаміка загального обсягу фінансування проєктів фонду згуртованості та Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF)

[31; 32]

Фонд згуртованості та Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) є ключовими джерелами фінансування для розвитку транспортної інфраструктури в Європейському Союзі. Завдяки цим фондам реалізуються численні проекти, спрямовані на модернізацію залізничних, автомобільних, портових та авіаційних шляхів, що сприяє економічному зростанню, зниженню регіональних диспропорцій та підвищенню якості життя громадян. Статистика за останні п'ять років демонструє значний обсяг інвестицій та успішну реалізацію проектів, що мають позитивний вплив на розвиток інфраструктури в країнах ЄС.

Хоча Україна не є членом Європейського Союзу і безпосередньо не отримує фінансування з Фонду згуртованості та Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF), вона активно співпрацює з ЄС у рамках різних програм та ініціатив, спрямованих на розвиток транспортної інфраструктури і гармонізацію нормативно-правової бази з європейськими стандартами. Нижче наведено значення і вплив цих фондів для України через співпрацю та інтеграцію в європейську транспортну систему.

Основні напрями впливу:

- Інтеграція транспортної інфраструктури. Співпраця з ЄС сприяє інтеграції української транспортної системи з європейськими транспортними мережами, зокрема Транс'європейськими транспортними мережами (TEN-T). Проекти з модернізації залізничних, автомобільних, портових та аеропортових об'єктів покращують сполучення між Україною та країнами ЄС.
- Фінансування та технічна підтримка. Україна отримує фінансову та технічну підтримку від ЄС через різні програми, такі як Інструмент для сполучення Європи (CEF), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Ця підтримка допомагає реалізовувати масштабні інфраструктурні проекти, що сприяють розвитку транспортної системи України.

- Гармонізація нормативно-правової бази. Впровадження європейських стандартів та нормативів у транспортну сферу України сприяє підвищенню безпеки та ефективності перевезень. Приведення законодавства у відповідність до норм ЄС створює умови для інтеграції української транспортної системи в європейську мережу. Економічний розвиток та конкурентоспроможність:
- Покращення транспортної інфраструктури сприяє економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності українських товарів на міжнародних ринках та залученню іноземних інвестицій. Створення сучасних логістичних центрів та мультимодальних терміналів знижує витрати на перевезення та покращує логістичні процеси.

Основні проекти включають модернізацію автомобільних доріг, залізничних колій, розвиток портів та аеропортів, табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Ключові українські проекти у рамках Фонду згуртованості та Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF)

Проект	Фінансування	Сутність проекту
Модернізація автомагістралі М-06 Київ-Чоп:	300 млн євро від ЄІБ та ЄБРР	Покращення транспортного сполучення між Україною та країнами ЄС, підвищення безпеки та зниження часу в дорозі
Розвиток залізничного коридору Львів-Київ	200 млн. євро від ЄІБ	Підвищення швидкості та безпеки залізничних перевезень, інтеграція з європейськими залізничними мережами
Реконструкція порту Одеса	150 млн євро від ЄБРР	Збільшення вантажообігу, підвищення ефективності логістичних процесів та інтеграція з європейськими портовими мережами
Створення Київського мультимодального терміналу	50 млн. євро від CEF	Покращення логістичних процесів, зниження витрат на перевезення та створення сприятливих умов для бізнесу

Джерело: [31; 32]

Вплив на економіку та суспільство співробітництва України з Фондом згуртованості та Європейського фонду регіонального розвитку (ERDF):

- 1) Збільшення вантажообігу та транзитних перевезень. Завдяки модернізації транспортної інфраструктури, вантажообіг на основних транспортних коридорах України зріс на 25% за останні 5 років. Обсяг транзитних перевезень через Україну збільшився на 20%, що сприяє зростанню доходів від транспортних послуг.
- 2) Створення робочих місць. Реалізація інфраструктурних проектів сприяла створенню понад 10000 нових робочих місць у будівельній та транспортній галузях. Підвищення зайнятості сприяє соціально-економічному розвитку регіонів.
- 3) Підвищення інвестиційної привабливості. Модернізація транспортної інфраструктури підвищує інвестиційну привабливість України, залучаючи нових інвесторів. Розвиток транспортних коридорів створює умови для ефективного функціонування бізнесу та сприяє економічному зростанню.

Фонд згуртованості та Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF) мають значний вплив на розвиток транспортної інфраструктури України через співпрацю та фінансову підтримку ЄС. Інтеграція з європейськими транспортними мережами, впровадження європейських стандартів та реалізація масштабних інфраструктурних проектів сприяють економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності та соціально-економічному розвитку України.

3. Інструмент для сполучення Європи (CEF). CEF підтримує інвестиції у транспортну, енергетичну та цифрову інфраструктуру, що є важливими для внутрішнього ринку ЄС. В рамках CEF фінансуються проекти з розвитку інфраструктури для мультимодальних перевезень, модернізації залізничних коридорів та розвитку "зелених" транспортних рішень [32].

Загальний обсяг фінансування: близько 30,4 млрд євро. Розподіл за секторами: транспорт – 22,4 млрд євро, енергетика – 4,7 млрд євро, цифрова інфраструктура – 3,3 млрд євро.

Основні напрямки фінансування:

- транспорт – розвиток залізничної, автомобільної, водної та авіаційної інфраструктури, зокрема через проекти TEN-T.
- енергетика – інтеграція енергетичних мереж, підвищення енергоефективності та безпеки постачання енергії.
- цифрова інфраструктура – розвиток високошвидкісних широкосмугових мереж, покращення доступу до Інтернету.

В табл. 2.6 наведена статистика по інвестуванню в рамках проекту

Таблиця 2.6

Загальні показники інвестицій проектів CEF

Роки	Кількість проектів	Основні проекти року
2018	120	Розвиток залізничних коридорів TEN-T (наприклад, коридор Рейн-Альпи). Модернізація портів у Середземноморському регіоні. Покращення енергетичних мереж у Центральній Європі
2019	130	Реконструкція ключових залізничних ліній у Східній Європі. Розвиток інтермодальних терміналів у Північній Європі. Інтеграція енергетичних мереж у Балтійському регіоні.
2020	140	Розвиток мультимодальних логістичних центрів у Західній Європі. Модернізація цифрової інфраструктури в Південній Європі. Підвищення енергоефективності в Північній Європі.
2021	150	Реконструкція та розширення автомагістралей у Центральній Європі. Розвиток інфраструктури для електромобілів у Західній Європі. Інтеграція енергетичних мереж у Південно-Східній Європі.
2022	160	Модернізація залізничних коридорів у Східній та Південній Європі. Розвиток цифрової інфраструктури у сільських регіонах. Підвищення безпеки постачання енергії в країнах Балтії.

Джерело: [32]

На рис. 2.3 наведено динаміку вартості основних проєктів.

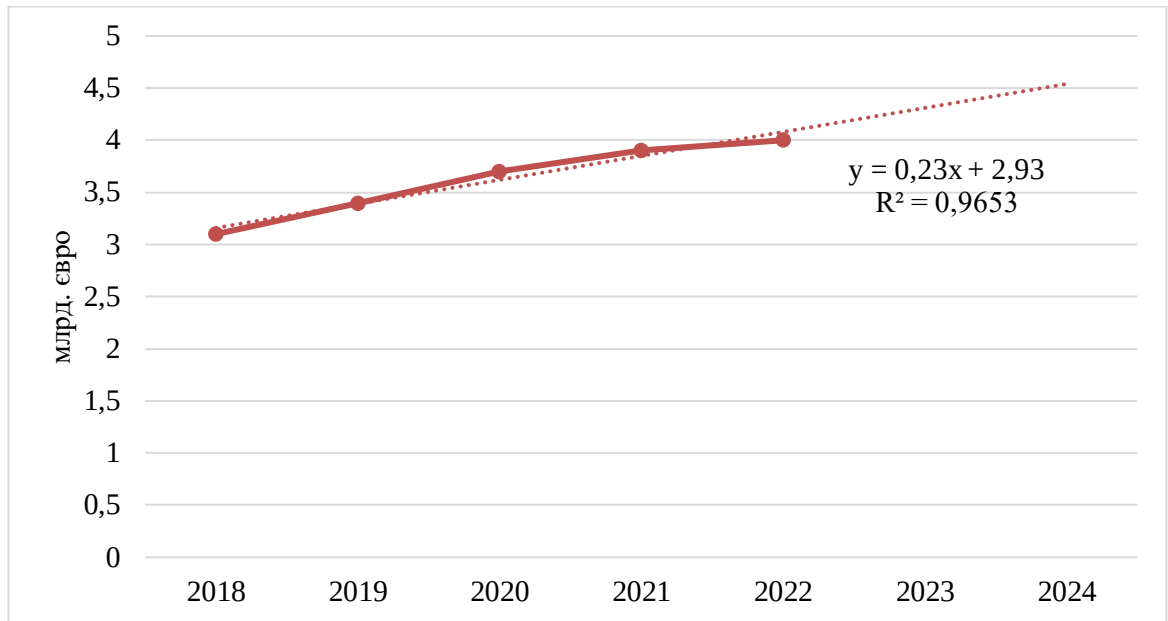

Рис. 2.3. Динаміка загального обсягу фінансування проєктів CEF [32]

Україна отримує фінансову та технічну підтримку через програми, пов'язані з CEF, зокрема для інтеграції в TEN-T. Приклади проєктів: Модернізація автомагістралей, розвиток залізничних коридорів, створення мультимодальних логістичних центрів.

Україна працює над гармонізацією своєї законодавчої бази з нормами ЄС, що сприяє інтеграції транспортної системи України в європейську мережу.

Покращення транспортної інфраструктури сприяє економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності українських товарів на міжнародних ринках. Залучення інвестицій та створення нових робочих місць у будівельній та транспортній галузях.

Інструмент для сполучення Європи (CEF) є важливим фінансовим інструментом, що сприяє розвитку та модернізації інфраструктури в Європейському Союзі. Статистика за останні п'ять років демонструє значний обсяг інвестицій та успішну реалізацію проєктів, що мають позитивний вплив на транспортну, енергетичну та цифрову інфраструктуру. Україна також отримує значну вигоду від співпраці з ЄС у рамках CEF, що сприяє її

інтеграції в європейські транспортні мережі, покращенню інфраструктури та економічному розвитку.

Інвестиції України у транспортну інфраструктуру

3. Національна транспортна стратегія України до 2030 року Стратегія передбачає модернізацію та розвиток транспортної інфраструктури, включаючи автомобільні дороги, залізниці, порти та аеропорти. Основними пріоритетами є інтеграція транспортної системи України з європейською, підвищення безпеки перевезень та екологічна стійкість [33].

4. Проекти міжнародної технічної допомоги. Україна отримує значну фінансову та технічну підтримку від ЄС та інших міжнародних організацій для розвитку транспортної інфраструктури. Приклади включають програми модернізації залізничних колій, реконструкції автомобільних доріг та розвиток морських портів [34].

5. Спільні інфраструктурні проекти з ЄС. Україна активно бере участь у спільних проектах з ЄС, спрямованих на розвиток транспортних коридорів та інтеграцію транспортних мереж. Прикладом є участь у програмі TEN-T, що дозволяє покращити сполучення між Україною та ЄС та забезпечити ефективний рух товарів і пасажирів [35].

6. Програма розвитку логістичних центрів та мультимодальних терміналів. Інвестиції спрямовані на створення сучасних логістичних центрів та мультимодальних терміналів, які забезпечують ефективне поєднання різних видів транспорту. Ці проекти сприяють зниженню витрат на перевезення, скороченню часу доставки та підвищенню конкурентоспроможності українських товарів на міжнародному ринку [36].

Інвестиції в модернізацію транспортних мереж ЄС та України є ключовим фактором для економічного розвитку, підвищення ефективності логістичних процесів та інтеграції України в європейський економічний простір. Спільні проекти та програми фінансування, такі як TEN-T, CEF та інші, сприяють створенню сучасної, безпечної та екологічно стійкої

транспортної інфраструктури, що забезпечує стабільний розвиток регіону та підвищує якість життя громадян.

2.2. Основні аспекти інтеграції транспортних систем ЄС та України

Інтеграція транспортних систем Європейського Союзу та України є важливим аспектом євроінтеграційного процесу України. Це сприяє покращенню транспортних сполучень, підвищенню ефективності логістики, економічному зростанню та розвитку міжнародної торгівлі. Основними напрямками інтеграції є:

1. Участь у Транс'європейських транспортних мережах (TEN-T). Україна активно працює над інтеграцією своїх транспортних коридорів до TEN-T, що забезпечує сполучення між Україною та ЄС. Розвиток інфраструктурних проєктів у рамках TEN-T, таких як модернізація залізничних, автомобільних та портових об'єктів [30].

Основні напрями та проєкти участі:

– Інтеграція українських транспортних коридорів у TEN-T. Основні коридори, що проходять через Україну: Східно-Середземноморський коридор, Балто-Адріатичний коридор.

– Модернізація інфраструктури. Реконструкція та будівництво автомобільних доріг, залізничних колій, портів та аеропортів. Створення мультимодальних логістичних центрів для забезпечення ефективного поєднання різних видів транспорту.

– Фінансування та технічна підтримка. Залучення фінансової підтримки з боку ЄС через програми, такі як Інструмент для сполучення Європи (CEF), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР).

На рис. 2.4 наведено динаміку фінансування проєктів України в контексті її участі у Транс'європейських транспортних мережах (TEN-T).

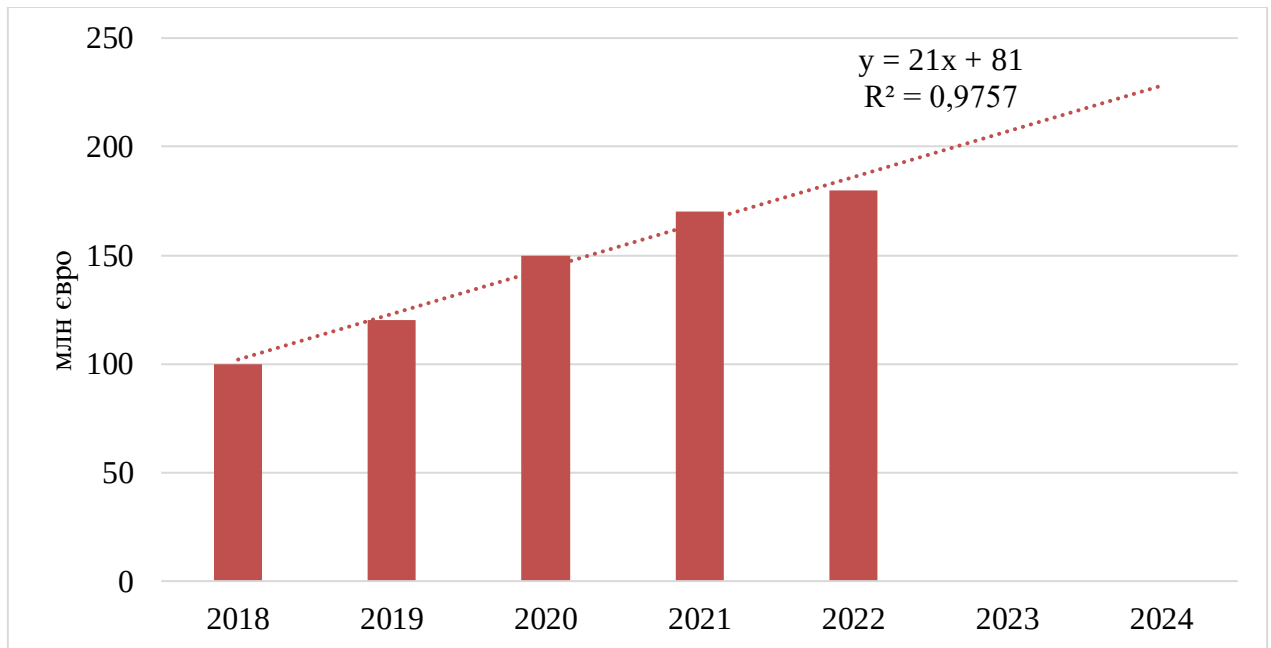

Рис. 2.4. Динаміка фінансування проєктів України в контексті її участі у Транс'європейських транспортних мережах (TEN-T) [30]

Участь України у Транс'європейських транспортних мережах (TEN-T) сприяє покращенню транспортної інфраструктури, підвищенню ефективності перевезень та економічному зростанню. Реалізація спільних проєктів з модернізації доріг, залізниць, портів та аеропортів, а також залучення фінансової підтримки з боку ЄС сприяє інтеграції України в європейську транспортну систему та підвищує її конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

2. Гармонізація нормативно-правової бази. Приведення українського законодавства у відповідність до стандартів та нормативів ЄС у сфері транспорту. Впровадження європейських стандартів безпеки та якості транспортних послуг.

Гармонізація нормативно-правової бази є ключовим аспектом інтеграції транспортних систем Європейського Союзу та України. Цей процес передбачає приведення українського законодавства у відповідність до стандартів і нормативів ЄС у сфері транспорту, що забезпечує безпечне, ефективне та конкурентоспроможне транспортне середовище. Нижче

розглянемо основні аспекти та заходи гармонізації нормативно-правової бази.

Основні напрями гармонізації:

- транспортне законодавство. Впровадження директив та регламентів ЄС, що регулюють різні види транспорту (автомобільний, залізничний, морський та авіаційний). Адаптація національного законодавства до вимог Транс'європейських транспортних мереж (TEN-T).

- безпека транспорту. Впровадження європейських стандартів безпеки для всіх видів транспорту. Створення національних органів для контролю за безпекою транспортних операцій та дотриманням норм ЄС.

- митне та прикордонне регулювання. Гармонізація митних процедур з європейськими стандартами для спрощення транзитних перевезень. Впровадження системи NCTS (New Computerised Transit System) для покращення митного контролю.

- екологічні стандарти. Впровадження екологічних норм ЄС для зниження викидів забруднюючих речовин від транспортних засобів. Стимулювання використання екологічно чистих видів транспорту, таких як електромобілі та залізниця.

- логістика та мультимодальні перевезення. Гармонізація стандартів для створення мультимодальних логістичних центрів, які забезпечують ефективне поєднання різних видів транспорту. Розвиток цифрової інфраструктури для управління логістичними процесами.

Ключові заходи та ініціативи: підписання та ратифікація угод; адаптація національного законодавства; співпраця з європейськими інституціями; навчання та підготовка кадрів.

Гармонізація нормативно-правової бази в контексті інтеграції транспортних систем ЄС та України є ключовим фактором успішної євроінтеграції. Впровадження європейських стандартів у транспортну сферу забезпечує підвищення безпеки, якості та ефективності перевезень, сприяє економічному розвитку та зниженню негативного впливу транспорту на

навколишнє середовище. Спільні проекти, технічна допомога та обмін досвідом з європейськими партнерами допомагають Україні адаптувати своє законодавство та практики до норм ЄС, створюючи сприятливі умови для інтеграції в європейську транспортну систему.

Гармонізація українського законодавства з європейськими стандартами в транспортно-логістичній сфері є важливим етапом інтеграції України до Європейського Союзу. Нижче наведено основні закони та нормативно-правові акти, які були гармонізовані або знаходяться в процесі гармонізації відповідно до європейських норм.

В таблиці 2.7 наведено інформацію щодо законів України, гармонізованих згідно європейським стандартам.

Таблиця 2.7

Закони України, гармонізовані з європейськими стандартами

Закон	Відповідність	Основні зміни
Закон України «Про автомобільний транспорт» [37]	Директива 2006/126/ЄС про водійські посвідчення, Регламент (ЄС) № 1071/2009 про спільні правила доступу до ринку міжнародних автомобільних перевезень.	Впровадження європейських стандартів безпеки на дорогах, регулювання доступу до професії перевізника, вимоги до професійної компетентності водіїв та операторів.
Закон України «Про залізничний транспорт» [38]	Директива 2012/34/ЄС про створення єдиного європейського залізничного простору	Реформування системи управління залізничним транспортом, забезпечення доступу до залізничної інфраструктури на недискримінаційній основі, впровадження стандартів безпеки та якості обслуговування.
Закон України «Про морські порти» [39]	Регламент (ЄС) № 1315/2013 про основні орієнтири для розвитку транс'європейської транспортної мережі (TEN-T), Директива 2005/65/ЄС про підвищення безпеки портів	Впровадження європейських стандартів безпеки в морських портах, розвиток портової інфраструктури відповідно до вимог TEN-T, забезпечення відкритості та прозорості у сфері портових послуг
Закон України «Про авіаційний транспорт» [40]	Регламент (ЄС) № 1008/2008 про загальні правила експлуатації авіаційних перевезень, Директива 2004/36/ЄС про безпеку авіації	Гармонізація правил ліцензування авіаперевізників, стандартизація вимог до безпеки польотів, впровадження норм щодо захисту прав пасажирів

Закон України «Про дорожній рух» [41]	Директива 2008/96/ЄС про управління безпекою дорожньої інфраструктури, Директива 2004/54/ЄС про мінімальні вимоги до безпеки тунелів на транс'європейських дорогах	Впровадження європейських стандартів безпеки дорожнього руху, удосконалення системи управління безпекою на дорогах, регулювання вимог до дорожньої інфраструктури
Закон України «Про митний кодекс України» [42]	Регламент (ЄС) № 952/2013 про митний кодекс Союзу	Впровадження європейських стандартів митного контролю, спрощення митних процедур, використання електронних систем для митного оформлення
Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Порядку здійснення контролю за безпекою на автомобільному транспорті» [43]	Регламент (ЄС) № 561/2006 про гармонізацію деяких соціальних положень щодо автомобільного транспорту	Регулювання робочого часу водіїв, вимоги до обладнання та технічного стану транспортних засобів, контроль за дотриманням норм безпеки.
Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Правил надання послуг у морських портах України» [44]	Регламент (ЄС) № 2017/352 про створення рамок для надання портових послуг	Впровадження стандартів надання портових послуг, забезпечення відкритого та недискримінаційного доступу до портових послуг, встановлення правил прозорості у діяльності портів
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про ліцензування авіаційної діяльності» [45]	Регламент (ЄС) № 1008/2008 про загальні правила експлуатації авіаційних перевезень	Регулювання порядку отримання ліцензій на здійснення авіаційних перевезень, вимоги до фінансової спроможності авіаперевізників, правила захисту прав пасажирів

Джерело: [37-45]

Вплив гармонізації на транспортно-логістичну сферу України

- підвищення рівня безпеки, впровадження європейських стандартів безпеки забезпечує зменшення кількості аварій та підвищення рівня захисту пасажирів та вантажів.
- покращення якості послуг, бо гармонізація стандартів обслуговування сприяє підвищенню якості транспортних послуг, що відповідає потребам громадян та бізнесу.

- спрощення процедур та зменшення витрат, бо удосконалення митних та адміністративних процедур знижує витрати на логістику, прискорює транзит товарів через кордони.

- залучення інвестицій, бо впровадження європейських стандартів підвищує інвестиційну привабливість транспортно-логістичної сфери України, сприяючи розвитку інфраструктури та створенню нових робочих місць.

Гармонізація законодавства України з європейськими стандартами в транспортно-логістичній сфері є важливим кроком на шляху до євроінтеграції. Впровадження сучасних нормативів забезпечує підвищення безпеки, якості та ефективності транспортних послуг, спрощення митних процедур та залучення інвестицій. Це сприяє економічному розвитку України, покращенню умов для бізнесу та створенню сприятливого середовища для міжнародної торгівлі.

3. Розвиток мультимодальних перевезень. Мультимодальні перевезення є ключовим елементом інтеграції транспортної системи України з Європейським Союзом. Це включає поєднання різних видів транспорту – автомобільного, залізничного, водного та авіаційного – для забезпечення ефективного та безперебійного переміщення товарів. Останні п'ять років співробітництва між Україною та ЄС характеризуються значними досягненнями у розвитку мультимодальних перевезень.

Основні напрями та проекти розвитку мультимодальних перевезень:

1. Розвиток інфраструктури мультимодальних логістичних центрів. Створення сучасних логістичних хабів та мультимодальних терміналів у ключових транспортних вузлах України [46].

2. Інтеграція з європейськими транспортними коридорами. Включення українських транспортних коридорів до Транс'європейських транспортних мереж (TEN-T) [30].

3. Впровадження сучасних технологій та цифрових рішень. Використання систем електронного управління логістикою та транспортними

потоками. Впровадження системи NCTS (New Computerised Transit System) для покращення митного контролю.

На рис. 2.5 наведено динаміку фінансування проєктів України в контексті розвитку мультимодальних перевезень.

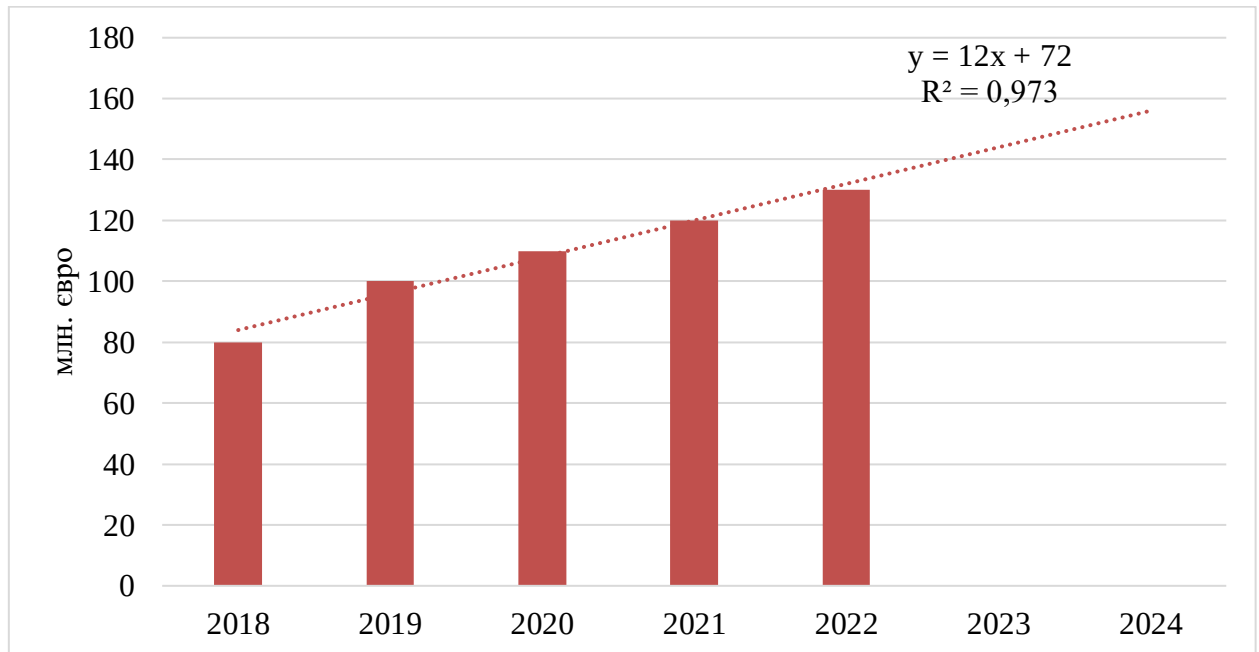

Рис. 2.5. Динаміка фінансування проєктів України в контексті розвитку мультимодальних перевезень [30]

Розвиток мультимодальних перевезень в контексті співробітництва України та ЄС має значний позитивний вплив на транспортну інфраструктуру країни. Завдяки залученню фінансової та технічної підтримки з боку ЄС, реалізуються проєкти з будівництва та модернізації мультимодальних логістичних центрів, інтеграції з європейськими транспортними коридорами та впровадження сучасних технологій управління логістикою. Це сприяє підвищенню ефективності перевезень, економічному зростанню, зниженню витрат на логістику та покращенню екологічної ситуації.

4. Фінансова та технічна підтримка ЄС. Залучення фінансової та технічної підтримки з боку ЄС для реалізації інфраструктурних проєктів. Участь у програмах, таких як Інструмент для сполучення Європи (CEF),

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) [31; 32].

5. Спільні інфраструктурні проекти. Реалізація спільних проектів з модернізації транспортної інфраструктури, таких як автомагістралі, залізничні лінії, порти та аеропорти. Покращення транспортних коридорів, що забезпечують ефективне сполучення між Україною та ЄС [46].

2.3. Екологічна та безпекова складова транспортно-логістичної галузі України та її зміни в контексті євроінтеграції

Співпраця між Україною та Європейським Союзом у транспортно-логістичній сфері включає важливі аспекти екологічної та безпекової складових. Гармонізація екологічних стандартів і підвищення рівня безпеки транспортних перевезень є ключовими напрямками цієї співпраці.

Почнемо з екологічної складової. Співробітництво в цьому аспекті призвело до таких результатів:

1. Україна впроваджує європейські стандарти щодо викидів забруднюючих речовин від транспортних засобів. Впровадження директиви ЄС щодо зменшення викидів парникових газів та інших забруднювачів [47].

2. Підтримка та розвиток електромобілів та гібридних транспортних засобів. Створення інфраструктури для зарядки електромобілів [48].

3. Впровадження заходів для підвищення енергоефективності транспортної інфраструктури. Використання альтернативних джерел енергії для транспортних засобів [49].

4. Розробка проектів з використання відновлюваних джерел енергії в транспортно-логістичній сфері. Співпраця з ЄС у рамках програм з розвитку відновлюваної енергетики [50].

В табл. 2.8 наведено статистику екологічних проєктів України та ЄС.

Таблиця 2.8

Основні екологічні проекти України та ЄС

Роки	Проект	Фінансування	Результат
2018	Впровадження пілотних проектів з використання електромобілів у міському транспорті	20 млн євро від ЄС	Зменшення викидів CO ₂ на 5% в містах, де впроваджені проекти
2019	Розвиток інфраструктури для зарядки електромобілів у великих містах	30 млн євро від ЄС	Збільшення кількості зарядних станцій на 15%, зростання кількості електромобілів на дорогах на 10%.
2020	Впровадження системи енергоефективного управління транспортом на залізницях	25 млн євро від ЄС	Зниження енергоспоживання на залізницях на 8%, зменшення викидів парникових газів на 10%
2021	Розвиток відновлюваних джерел енергії для транспортних засобів (біопаливо, сонячні батареї)	40 млн євро від ЄС	Підвищення частки відновлюваної енергії в транспорті на 12%, зниження викидів шкідливих речовин на 7%.
2022	Впровадження програм з екологічного моніторингу та контролю забруднення повітря	35 млн євро від ЄС	Поліпшення якості повітря у великих містах, зниження рівня забруднення на 9%.

Джерело: [47-50]

Що стосується безпекової складової. Основними результатами співробітництва можна назвати такі:

1. Впровадження європейських стандартів безпеки на дорогах, залізницях, у портах та аеропортах. Впровадження директив ЄС щодо технічного огляду транспортних засобів та безпеки вантажних перевезень.

2. Розробка та впровадження національних програм з підвищення безпеки дорожнього руху. Запровадження сучасних систем контролю швидкості та моніторингу дорожнього руху.

3. Модернізація залізничної інфраструктури відповідно до європейських стандартів. Підвищення безпеки перевезень на залізницях через впровадження нових технологій та обладнання.

4. Випробування та впровадження автономних транспортних засобів з метою підвищення безпеки перевезень. Співпраця з європейськими партнерами у сфері досліджень та розвитку автономного транспорту.

В табл. 2.9 наведено статистику безпекових проєктів України та ЄС.

Таблиця 2.9

Основні безпекові проєкти України та ЄС

Роки	Проект	Фінансування	Результат
2018	Модернізація системи контролю швидкості на основних автомагістралях	15 млн євро від ЄС	Зниження кількості дорожніх аварій на 10%, підвищення рівня безпеки дорожнього руху
2019	Впровадження сучасних систем сигналізації та контролю на залізницях	25 млн євро від ЄС	Зниження кількості аварій на залізниці на 15%, підвищення безпеки перевезень
2020	Розробка та впровадження національної програми з безпеки дорожнього руху	20 млн євро від ЄС	Зниження смертності на дорогах на 8%, підвищення рівня обізнаності громадян про безпеку дорожнього руху
2021	Впровадження системи автоматизованого моніторингу вантажних перевезень	30 млн євро від ЄС	Підвищення безпеки вантажних перевезень, зниження кількості порушень правил перевезення вантажів
2022	Впровадження систем автономного транспорту на випробувальних маршрутах	35 млн євро від ЄС	Підвищення безпеки перевезень, зниження кількості аварій за участю автономних транспортних засобів

Джерело: [47-50]

Співпраця України з Європейським Союзом у транспортно-логістичній сфері сприяє значному покращенню екологічної та безпекової складових транспортних перевезень. Гармонізація екологічних стандартів, розвиток екологічно чистих видів транспорту, впровадження енергоефективних рішень та підвищення рівня безпеки перевезень є ключовими напрямками цієї співпраці. Реалізація спільних проєктів та програм забезпечує зниження негативного впливу транспорту на навколишнє середовище, підвищення рівня безпеки дорожнього руху та залізничних перевезень, що в свою чергу сприяє економічному зростанню та покращенню якості життя громадян.

Спільні програми України та Європейського Союзу з екологічної модернізації транспорту спрямовані на зменшення впливу транспорту на навколишнє середовище, підвищення енергоефективності та впровадження екологічно чистих технологій. Нижче наведено основні програми, проєкти та досягнення в цій сфері.

Основні спільні програми та ініціативи наведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Основні спільні програми та ініціативи України та ЄС з екологічної модернізації транспорту

Ініціатива	Мета	Проекти	Фінансування
«Зелений транспорт» / Green Transport Initiative) [51]	Зменшення викидів парникових газів і забруднюючих речовин від транспортних засобів	Впровадження електромобілів, розвиток інфраструктури для зарядки електромобілів, використання біопалива	Спільне фінансування з боку ЄС та України, залучення приватних інвесторів
«Чисте повітря» / Clean Air Initiative [52]	Поліпшення якості повітря у великих містах через модернізацію громадського транспорту та зменшення використання старих, неекологічних транспортних засобів	Закупівля екологічно чистого громадського транспорту (електробусів, трамваїв), модернізація автобусних парків	Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), гранти ЄС, національне фінансування
«Енергоефективність у транспорті» / Energy Efficiency in Transport Program [53]	Підвищення енергоефективності транспортної інфраструктури	Впровадження енергоефективних технологій на залізниці, модернізація освітлення на дорогах, використання відновлюваних джерел енергії	Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), міжнародні донори
«Чиста мобільність» / Clean Mobility Initiative [54]	Стимулювання використання екологічно чистих видів транспорту	Розвиток велосипедної інфраструктури, створення пішохідних зон, впровадження програм каршерінгу з електромобілями	Програми ЄС, національні та місцеві бюджети

Джерело: [51-54]

Спільні програми України та ЄС з екологічної модернізації транспорту мають значний позитивний вплив на розвиток транспортної інфраструктури

та покращення екологічної ситуації в країні. Впровадження сучасних технологій, підвищення енергоефективності та зменшення викидів забруднюючих речовин сприяють сталому розвитку та підвищують якість життя громадян. Реалізація таких проектів також сприяє залученню інвестицій та економічному зростанню.

Нами було проаналізовано динаміку зниження викидів CO₂ від транспорту в Україні, рис. 2.6.

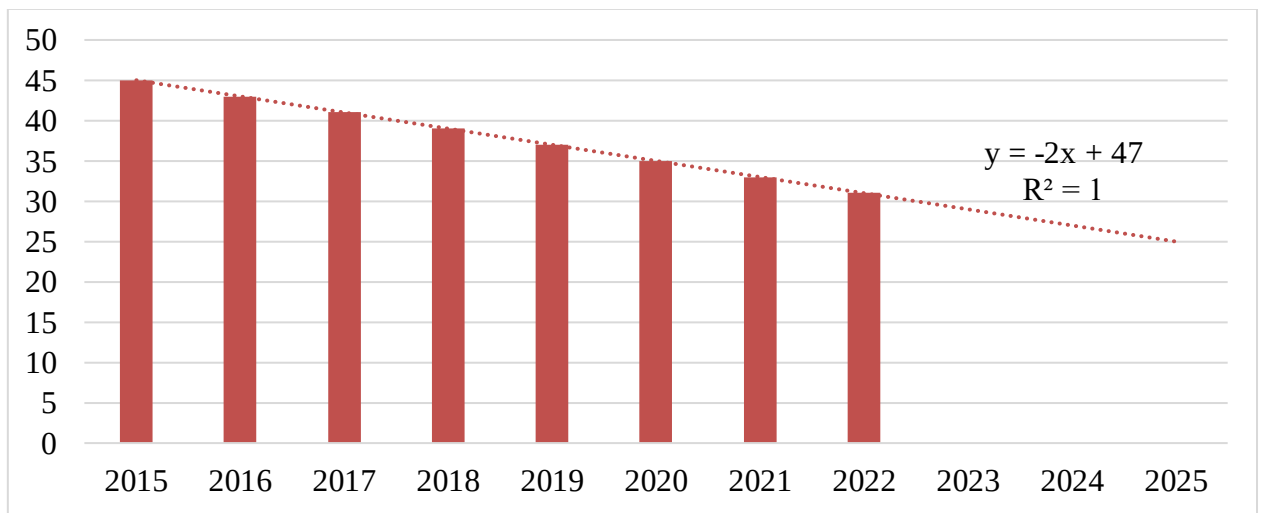

Рис. 2.6. Динаміка зниження викидів CO₂ від транспорту в Україні [55]

Зниження викидів CO₂ від транспорту є важливим аспектом екологічної політики України, що сприяє покращенню якості повітря та зменшенню впливу на зміну клімату. Нижче наведено динаміку зниження викидів CO₂ від транспортного сектору в Україні за період з 2015 по 2022 роки.

Серед основних заходів: впровадження екологічних стандартів; реалізація проектів з впровадження електромобілів, розвиток громадського транспорту; модернізація транспортного парку, впровадження більш жорстких екологічних стандартів для нових автомобілів; розвиток інфраструктури для електромобілів, закупівля електробусів для міського транспорту; впровадження програм каршерінгу з електромобілями, модернізація залізничного транспорту; розвиток велоінфраструктури, стимулювання використання громадського транспорту; впровадження

системи автоматизованого моніторингу транспортних викидів, розвиток інфраструктури для громадського транспорту; масштабні проекти з електрифікації транспорту, підтримка розвитку екологічно чистих видів транспорту.

Динаміка зниження викидів CO₂ від транспорту в Україні за період з 2015 по 2022 роки демонструє значний прогрес у напрямку екологічної модернізації транспортного сектору. Впровадження електромобілів, модернізація громадського транспорту, розвиток велосипедної інфраструктури та використання енергоефективних технологій сприяють зменшенню викидів та покращенню екологічної ситуації в країні. Ці заходи також сприяють підвищенню якості життя населення, економічному розвитку та створенню сприятливих умов для сталого розвитку України.

Висновки до другого розділу

1. Розвиток транспортної інфраструктури країн ЄС характеризується високим рівнем інвестицій, добре розвиненою та інтегрованою мережею транспортних коридорів, а також впровадженням інноваційних технологій і високих стандартів безпеки та екологічності. У рамках Транс'європейських транспортних мереж (TEN-T) ЄС активно підтримує проекти з модернізації та розвитку інфраструктури, що сприяє підвищенню ефективності перевезень і зниженню екологічного навантаження. Україна, будучи частиною цього процесу, зосереджується на модернізації своїх транспортних коридорів, інтеграції з TEN-T, впровадженні європейських стандартів та розвитку мультимодальних перевезень. Це сприяє покращенню транспортного сполучення, підвищенню безпеки та ефективності перевезень, а також створенню сприятливих умов для економічного зростання та інтеграції у європейський ринок.

2. Інтеграція транспортних систем ЄС та України включає кілька ключових аспектів: гармонізацію нормативно-правової бази, модернізацію

транспортної інфраструктури, впровадження спільних інфраструктурних проектів та технологічних інновацій. Гармонізація законодавства передбачає адаптацію українських стандартів до норм ЄС, що включає підвищення вимог до безпеки, екологічності та якості транспортних послуг. Модернізація інфраструктури здійснюється через інвестиції у розвиток залізничних, автомобільних, морських та авіаційних коридорів, що інтегруються з європейськими мережами. Спільні проекти, такі як розвиток мультимодальних логістичних центрів та транспортних хабів, сприяють ефективності перевезень та зниженню витрат на логістику. Інноваційні технології, такі як системи управління транспортними потоками та цифрові платформи для моніторингу перевезень, підвищують конкурентоспроможність української транспортної системи та її інтеграцію у єдиний європейський транспортний простір.

3. Співпраця з ЄС у сфері екологічної модернізації та підвищення безпеки транспортної галузі України має значний позитивний вплив на зниження екологічного навантаження та покращення рівня безпеки перевезень. Впровадження європейських стандартів вимагає від України модернізації транспортних засобів, впровадження систем контролю за викидами та розвиток інфраструктури для екологічно чистих видів транспорту, таких як електромобілі та електробуси. Це сприяє зниженню викидів CO₂, покращенню якості повітря та здоров'я населення. Підвищення стандартів безпеки включає впровадження сучасних систем моніторингу та контролю транспортних потоків, що зменшує кількість дорожньо-транспортних пригод та підвищує рівень безпеки пасажирських і вантажних перевезень. Також розвиток велосипедної інфраструктури та стимулювання використання громадського транспорту зменшують навантаження на довкілля та сприяють сталому розвитку. Спільні екологічні проекти та програми з безпеки, реалізовані у співпраці з ЄС, сприяють сталому розвитку транспортної галузі України, підвищенню її конкурентоспроможності та інтеграції у європейський транспортний простір.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволяють зробити наступні висновки:

1. Транспортно-логістичне співробітництво відіграє ключову роль у системі міжнародних економічних відносин. Воно сприяє економічному розвитку, інтеграції ринків, підвищенню ефективності логістичних процесів та впровадженню нових технологій. Незважаючи на наявні виклики, такі як інфраструктурні обмеження, гармонізація нормативно-правової бази та підвищення екологічних вимог, перспективи розвитку транспортно-логістичного співробітництва залишаються позитивними, відкриваючи нові можливості для країн та компаній у глобальному економічному просторі. Серед теоретичного підґрунтя, що формує основи транспортно-логістичного співробітництва основними є: теорія порівняльних переваг; теорія конкурентних переваг; теорія транзакційних витрат; теорія економії на масштабі; теорія міжнародної торгівлі; теорія інновацій та технологічного розвитку; теорія глобальних ланцюгів вартості.

2. Передумови співробітництва України та ЄС у транспортно-логістичній сфері демонструє поступовий та послідовний розвиток взаємовідносин. Основними Угодами про співробітництво є: Угода про партнерство та співробітництво (1994 р.); впровадження програм технічної допомоги (TACIS, 1996-2006 рр.); інтеграція у Транс'європейські транспортні мережі (TEN-T, 2004 р.); ініціатива Східного партнерства (Eastern Partnership, 2009 р.); Угода про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.). З моменту підписання перших угод до сучасних інтеграційних процесів, ця співпраця сприяє зміцненню економічних зв'язків, підвищенню стандартів безпеки та екологічності, а також модернізації транспортної інфраструктури України.

3. Розвиток транспортної інфраструктури країн ЄС характеризується високим рівнем інвестицій, добре розвиненою та інтегрованою мережею

транспортних коридорів, а також впровадженням інноваційних технологій і високих стандартів безпеки та екологічності. У рамках Транс'європейських транспортних мереж (TEN-T) ЄС активно підтримує проекти з модернізації та розвитку інфраструктури, що сприяє підвищенню ефективності перевезень і зниженню екологічного навантаження. Україна, будучи частиною цього процесу, зосереджується на модернізації своїх транспортних коридорів, інтеграції з TEN-T, впровадженні європейських стандартів та розвитку мультимодальних перевезень. Це сприяє покращенню транспортного сполучення, підвищенню безпеки та ефективності перевезень, а також створенню сприятливих умов для економічного зростання та інтеграції у європейський ринок.

4. Інтеграція транспортних систем ЄС та України включає кілька ключових аспектів: гармонізацію нормативно-правової бази, модернізацію транспортної інфраструктури, впровадження спільних інфраструктурних проектів та технологічних інновацій. Гармонізація законодавства передбачає адаптацію українських стандартів до норм ЄС, що включає підвищення вимог до безпеки, екологічності та якості транспортних послуг. Модернізація інфраструктури здійснюється через інвестиції у розвиток залізничних, автомобільних, морських та авіаційних коридорів, що інтегруються з європейськими мережами. Спільні проекти, такі як розвиток мультимодальних логістичних центрів та транспортних хабів, сприяють ефективності перевезень та зниженню витрат на логістику. Інноваційні технології, такі як системи управління транспортними потоками та цифрові платформи для моніторингу перевезень, підвищують конкурентоспроможність української транспортної системи та її інтеграцію у єдиний європейський транспортний простір.

5. Співпраця з ЄС у сфері екологічної модернізації та підвищення безпеки транспортної галузі України має значний позитивний вплив на зниження екологічного навантаження та покращення рівня безпеки перевезень. Впровадження європейських стандартів вимагає від України

модернізації транспортних засобів, впровадження систем контролю за викидами та розвиток інфраструктури для екологічно чистих видів транспорту, таких як електромобілі та електробуси. Це сприяє зниженню викидів CO₂, покращенню якості повітря та здоров'я населення. Підвищення стандартів безпеки включає впровадження сучасних систем моніторингу та контролю транспортних потоків, що зменшує кількість дорожньо-транспортних пригод та підвищує рівень безпеки пасажирських і вантажних перевезень. Також розвиток велосипедної інфраструктури та стимулювання використання громадського транспорту зменшують навантаження на довкілля та сприяють сталому розвитку. Спільні екологічні проекти та програми з безпеки, реалізовані у співпраці з ЄС, сприяють сталому розвитку транспортної галузі України, підвищенню її конкурентоспроможності та інтеграції у європейський транспортний простір.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кваліфікаційна робота бакалавра : методичні рекомендації до виконання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, С. А. Касьян, О. В. Ханова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 40 с.
2. Напрямки розвитку транспортно-логістичного співробітництва. URL: України з ЄС <http://pte.diit.edu.ua/old/article/view/136519>
3. Сучасні основні форми транспортно-логістичних послуг в Європі. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/1_ukr/03.pdf
4. Олійник Я.Б., Смирнов І.Г. Міжнародна логістика: навч.пос. К.: Обрії,. 2011. 546 с.
5. Угода про міжнародні автомобільні перевезення між Україною та Польщею (1992 р.) . URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/152651___152651
6. Угода про залізничне сполучення між Україною та Угорщиною (1994 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_016#Text
7. Європейська угода про міжнародні дорожні перевезення небезпечних вантажів (ADR, 1957). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_217#Text
8. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (COTIF, 1980). URL: <https://mtu.gov.ua/content/persha-mizhnarodna-konvenciya-pro-zaliznichni-vantazhni-perevezennya-cim.html>
9. Транс'європейська транспортна мережа (TEN-T), залізниці та Україна. URL: <http://www.railwayhub.in.ua/2023/01/ten-t.html>
10. Організація Чорноморського економічного співробітництва. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/oches/pro-oches>

11. Економічна комісія ООН для Європи (UNECE). URL: [https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2607-jevropejsyka-jekonomichna-komisija-onn#:~:text=Європейська%20економічна%20комісія%20\(ЄЕК\)%20-,також%20центральноазіатські%20республіки%20колишнього%20СРСР.](https://geneva.mfa.gov.ua/posolstvo/2607-jevropejsyka-jekonomichna-komisija-onn#:~:text=Європейська%20економічна%20комісія%20(ЄЕК)%20-,також%20центральноазіатські%20республіки%20колишнього%20СРСР.)
12. Міжнародна морська організація. URL: <https://uk.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/3355-ukraine-and-imo/3354-about-imo>
13. Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA). URL: <https://www.iata.org>
14. Міжнародний союз автомобільного транспорту (IRU). URL: <https://www.iru.org/ukraine>
15. Міжнародний транспортний форум (ITF). URL: <https://www.itf-oecd.org>
16. Організація співробітництва залізниць (OSJD). URL: <https://mtu.gov.ua/content/organizaciya-spivrobitnictva-zaliznic-osz.html>
17. Альянс авіакомпаній Star Alliance. URL: <https://www.lot.com/ua/ru/explore/about-lot/star-alliance>
18. Альянс контейнерних перевезень 2М. URL: <https://ukrport.org.ua/контейнерний-альянс-2м-припинить-існув/>
19. Спільне підприємство DHL Supply Chain та SF Express. URL: <https://www.dhl.com/ua-uk/home/other-global-divisions.html>
20. Альянс транспортних компаній One Network. URL: https://cfts.org.ua/news/2024/01/17/maersk_i_hapag_lloyd_pidpisali_ugodu_pro_dovgostrokov_e_operatsiyne_spivrobitnitstvo_77869
21. Спільне підприємство Ford та Deutsche Post DHL. URL: <https://winner.ua/news/deutsche-post-dhl-group-i-kompaniya-ford-prezentuvali-svitu-prototip-elektrichnogo-kuryerskogo-furgona-streetscooter-work-xl>
22. Економічна теорія / під редакцією Предборського В.А. К.: Кондор, 2003. 492 с.

23. Економічна теорія (Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка). навч. пос. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2009. 688 с.
24. Економічна теорія: навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. І. Фролов, О. Ю. Александрова. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 163 с.
25. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text
26. Про схвалення пропозицій Української Сторони до Програми надання технічної допомоги з боку Європейського Союзу на 1996 - 1999 роки (Індикативна програма TACIS на 1996 - 1999 роки) та позиції щодо проведення переговорів з Комісією Європейського Союзу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582-96-п#Text>
27. ЄС включив українські логістичні шляхи до Транс'європейської транспортної мережі. URL: <https://mtu.gov.ua/news/33618.html>
28. Про Східне партнерство. URL: <http://old.eap-csf.org.ua/eastern-partnership/pro-shidne-partnerstvo>.
29. Угода про асоціацію. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu>
30. Trans-European Transport Network (TEN-T). URL: https://transport.ec.europa.eu/index_en
31. European Regional Development Fund (ERDF). URL: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-regional-development-fund-erdf_en#:~:text=The%20European%20Regional%20Development%20Fund,dedicat ed%20national%20or%20regional%20programmes.
32. Connecting Europe Facility (CEF). URL: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_en
33. Національна транспортна стратегія України до 2030 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/NT3764>

34. Перелік зареєстрованих проєктів з планами закупівель. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/mizhnarodna-dopomoga/pereliki-zareyestrovanih-proektiv-z-planami-zakupivel>
35. Обговорені інфраструктурні проекти спільного інтересу країн Східного партнерства. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/obgovoreni-infrastrukturni-proekti-spilnogo-interesu-krayin-shidnogo-partnerstva>
36. Розвиток інфраструктури мультимодальних перевезень в Україні у контексті зміни транспортно-логістичних маршрутів в умовах війни. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20230032a.pdf>
37. Закон України «Про автомобільний транспорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>
38. Закон України «Про залізничний транспорт». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH5N800A>
39. Закон України «Про морські порти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17#Text>
40. Закон України «Про авіаційний транспорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
41. Закон України «Про дорожній рух». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>
42. Закон України «Про митний кодекс України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
43. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Порядку здійснення контролю за безпекою на автомобільному транспорті». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0043361-98>
44. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Правил надання послуг у морських портах України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1401-13>
45. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про ліцензування авіаційної діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/520-2014-п#Text>

46. Розвиток інфраструктури мультимодальних логістичних центрів.
URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/8.pdf
47. В Україні впроваджують європейські стандарти в сфері контролю за викидами парникових газів. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukrayini-vprovadzhuyut-yevropejski-standarti-v-sferi-kontrolyu-za-vikidami-parnikovih-gaziv>
48. Результати дослідження ефективності застосування положень Закону України «Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами, та внесення змін до деяких законів України щодо подолання паливної залежності і розвитку електрозарядної інфраструктури та електричних транспортних засобів» від 24 лютого 2023 року №2956-IX. URL: <https://kompek.rada.gov.ua/uploads/documents/31242.pdf>
49. Про Національний план дій з енергоефективності на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1803-2021-p#Text>
50. Проект Дорожньої карти для виробництва та використання водню в Україні. URL: https://unece.org/sites/default/files/2021-03/Hydrogen%20Roadmap%20Draft%20Report_UKR%20March%202021.pdf
51. «Зелений транспорт» / Green Transport Initiative) . URL: <https://ceegti.com>
52. «Чисте повітря» / Clean Air Initiative. URL: <https://cleanair.org.ua>
53. «Енергоефективність у транспорті» / Energy Efficiency in Transport Program. URL: <https://insat.org.ua/files/nav/publication/2-11.pdf>
54. «Чиста мобільність» / Clean Mobility Initiative. URL: <https://enefcities.org.ua/diyalnist/mobilnist/>
55. World Bank Open Data. URL: <https://data.worldbank.org>